LAIKAS

Nr. 107 VII M.

EL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 22 DE ENERO — SAUSIO 22 DIENA 1951

GRASANTI TYLA

c

LAUKIAMOSIOS KONFERENCIJOS IŠVAKARĖSE

Trijų vakariečių, — JAV, Anglijos ir Prancūzijos, — užs. reik. ministerių konferencija su Molotovu turi prasidėti sausio 25 d. Iki šiol ėjo visų keturių valstybių atstovų paruošiamieji pasitarimai, kuriuose turėjo būti nustatyta būsimos konferencijos tvarka ir vieta. Daugiausiai buvo ginčų dėl vietos, nes bolševikai norėjo, kad viskas vyktų Berlyno rytų zonoje, o vakariečiai, kad vakarų zonoje. Pagaliau po ilgų ir tuščių kalbų, vakariečiams padarius nuolaidas, buvo susitarta, kad pasitarimai vyks pakaitomis vakarų ir rytų zonose. Paskutinėmis dienomis sovietai paskelbė, kad tie pasitarimai vyks tokia tvarka: pirmoji savaitė vakarų zonoje, antroji — rytų, trečioji — vėl vakarų zonoje. Taigi reiktų manyti, kad jau iš anksto pramatoma, jog keturių „didžiųjų" pasitarimai ilgai užsitęs.

Konferencijai vakariečių, ypač anglų ir prancūzų, skiriama daug reikšmės ir ji yra laukiama. Tačiau net patys didieji optimistai netiki, kad ji atneštų kokių didesnių pasaulinės politikos pakeitimų. Gal dėl to ir vėl pradedama kalbėti, kad Churchillis išeis iš politinės veiklos, nes būsimosios konferencijos nepasisekimas būtų jam didelis pralaimėjimas.

KORĖJA — DIDELIS SKAUDULYS

Beveik pusę metų pasitarimus dėl politinės konferencijos vedusios aliantų ir komunistų komisijos Korėjoje iki šiol nepriėjo prie tikslo. Didžiausia kliūtis, tai belaisvių, nenorinčių grįžti į komunistinius kraštus, klausimas. Komunistai nenori savo buvusių karių atsižadėti, nes dėl to nukentėtų jų vardas Vakarų pasauly, o amerikiečiai taip pat nenori pakartoti po antrojo karo padarytosios neatitaisomos klaidos, prievarta grąžindami belaisvius. Galutinai net prieita prie didelės įtampos, kai aliantai nutarė, nežiūrint klausimo neišsprendimo, sausio 23 d. belaisvius paleisti. Tam nepritaria Indija, kuri net iki šiol visuomet remia komunistų pretenzijas. Kokių pasekų susilauks šitas aliantų griežtas elgesys, dar sunku įspėti, bet manoma, kad ne kitokių, kaip derybų pratęsimo.

PASITARIMAI DĖL ATOMO

Eisenhowerio pasiūlymas atomą panaudoti tik taikiems tikslams ir žmonijos gerovei turi plačių ir teigiamų atgarsių visame pasaulyje. Washingtone eina pasitarimai net su rusais dėl vadinamosios atominės energijos kontrolės. Tačiau pasitikėjimo vieni kitais neturi, o vakariečiai jau nenori leistis apgaunami. Gal dėlto JAV gynybos ministeris viešai pranešė, kad dar šiais metais į Europą bus pasiųsta atominių ginklų. O sausio 21 d. bus paleistas išmėginimui pirmasis atomo energija varomas povandeninis laivas „Nautylus". Kokių priemonių imsis Kremliaus ponai savo atominių išradimų įrodymui, dar nežinoma, bet reikia manyti, kad ir jie kuo nors, gal bent žodžiais, stengsis vakariečius pagąsdinti.

Bendra politinė nuotaika šiuo metu yra, anot prancūzų komentatorių, grąsanti tyla. Nutilo kalbos apie Europos Gynybos Bendruomenę, bet tyliai už jos įvykdymą kovoja diplomatai. Italija kuris laikas nepajėgia sudaryti naujo ministerių kabineto, nors ir naujasis daugiausiai susidės iš vienos partijos. Indokinijoje eina sunkios kovos prancūzų naudai, bet laukiama taip pat didelių komunistų priešpuolių. Egiptas vėl pradeda šiaušti prieš anglus. Galima laukti, kad kurioj nors pasaulio dalyje vėl sprogs naujas įvykis, kuris atkreips visų dėmesį, kai tuo tarpu Berlyne Maskvos valdovai stengsis apdumti vakariečių akis. — P. S.

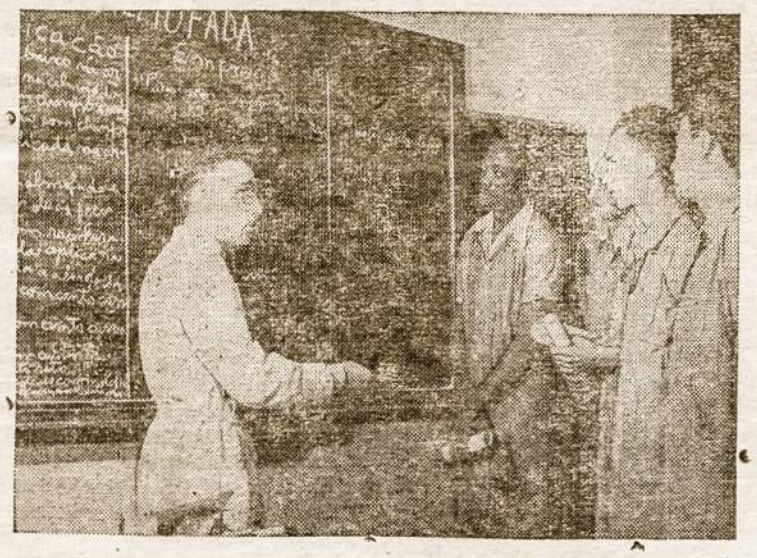

Jungtinių Tautų darbo arganizacijos atstovas moko braziliečius

VLIKAS IR MES

DEŠIMTMEČIO PROGA

Organizacijos ar bet kokio sambūrio sukakties minėjimas visada yra, nelyginant, išmokto pakartojimas ir kartu palyginimas, ar iš tiesų pagal išmokta buvo elgiamasi ir veikiama, visa tai, be to, dar jungiant su tautos likimu. Vienas tokių bene ryškiausių mūsų tremties gyvenime paminėjimų yra Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto dešimties veiklos metų sukaktis.

Netenka aiškinti, ką šis Lietuvos politinių partijų ir kovos sąjūdžių sambūris — trumpai VLIKas — reiškia. Visi gerai žinome, kad tai yra mūsų kovai už tautos laisvę ir nepriklausomybę vadovaujantis organas. Negana to. Pripažįstame taip pat, kad tai yra kartu (ar bent norėtume, kad taip būtų) ir mūsų kraujuojančią, vargstančią ir kovojančią tautą svetur atstovaujanti institucija. Be abejonės toks yra supratingo ir doro lietuvio pageidavimas. Pagaliau juk tuo tikslu 1943 m. rudenį jis ir buvo sudarytas.

Vertinant VLIKo dešimtmečio darbus, jo veiklą stambiais bruožais galima būtų paskirstyti į du laikotarpius: darnaus ir autoritetingo veikimo penkmetis, apimantis maždaug 1943—1948 metus, ir dekadenso laikotarpis, kuriame tarpusavis nesutarimas, pradėjęs reikštis jau į pirmojo penkmečio pabaigą, šiuo metu visiškai rimtai grasąs šios institucijos autoritetui ir net jo egzistencijai.

Šių dviejų penkmečių veiklos skirtingumas ir našumas, iš tolo stebint, neatrodo esąs esminių priežasčių išdava. Šios sukakties proga pravartu nepamiršti, kad kiekviena veikla yra lydima klaidų, — didesnių ar mažesnių, — kurios ne visada pareina tik nuo veikiančio organizmo blogos valios, nesugebėjimo ar nevykusio jo sudarymo. Dažnai juk viešų institucijų klaidos yra mūsų pačių dvasinio lūžio paséka, mūsų pačių nepasitikėjimo ir individualizmo padaras. Visas tas negalavimo priežastis drąsiai galima taikyti ir VLIKo veiklai.

Pirmajame penkmetyje VLIKas mūsų dvasinio lūžio dar nebuvo paliestas. Lietuvis dar buvo tvirtas savo nepriklausomo gyvenimo meile, pasitikėjimu ir drausme. Prieš akis jis turėjo visiškai artimą tikslą — grįžti tuojau po karo į laisvą ir nepriklausomą kraštą. Ši kiekvienam taip suprantama ir miela, perdaug jau šviesi ir optimistiné, nuomoné tikrovėje pasirodė nereali. Iš kitos gi pusės, pirmame kovos už nepriklausomybę laikotarpyje mes patys dar gyvai jutome savo gyslomis tekančius autentiškus Tėvų Žemės syvus, gyvenome dar vis galvodami, kad tęsime vakar palikto darbą, kad paliktoji nebaigta vaga dar bus neužžélusi. Taip pat ir VLIKas buvo užvaldytas tokio pat šviesaus ir optimistiško rytojaus suvokimo. Todėl ir jo veikimas buvo giedras ir sklandus, nežiūrint retkarčiais susidariusių vietinio pobūdžio audrų bei nesutarimų. Kiekvienas turėjome tikslą, tvirtai tikėdami, kad greit grįšime prie savo palikto „arklo, knygos ar lyros". Ir tai, galima sakyti, buvo mūsų vienintelis tikslas.

Tačiau rytojus pasirodė miglotas, netikras, gi aušros pasirodymas tik apgaulingas likimas, kaip ir visos žmonijos. Taip susidaré tinkamos žmogaus dvasinio lūžio sąlygos.

Véliau seké tremties branduolio išsklaidymas. Naujos gyvenimo sąlygos įvairiuose šiaurės ir pietų ašigalio kraštuose pagreitino tremtinio dvasinio lūžio eigą. Tremtinys virto emigrantu. Tas, kuris tikėjosi grįžti prie „knygos ar lyros", turėjo griebtis „arklo", nes kitos išeities nebuvo. Šiame vertybių pervertinimo laikotarpyje įvyko mūsų pačių dvasinis nusivertinimas. Skaudus, nes neparuoštas. Tragingas, nes nihilistinis.

Neišvengé to ir VLIKas, kaip mūsų pačių sudarytas. Prasidėjo VLIKo dekadenso penkmetis — nesutarimai, rietenos ir vertybių nuvertinimas. Spaudoje pastaraisiais metais pasipylé ne konstruktyvūs VLIKo veiklos vertinimai, bet kartūs pagieža ir tulžimi rašyti straipsniai, receptai ir patarimai nuodais persunkti.

Ne mūsų tikslas yra mokyti „mokytus", nenorime daryti niekam priekaištų ir nurodinéti klaidas. Tačiau negalime būti tylūs šios lietuvio, gal net bendrai žmogaus, tragedijos akivaizdoje.

Žiangiant VLIKui į antrąjį dešimtmetį, norėtųsi pabrėžti mūsų pasakos šluotražio istoriją, — pavienis virbas, nors ir kaip stiprus bei lankstus bebūtų, lengvai palaužiamas, gi glaudžiai surišti, nors ir silpni virbeliai — neįveikiami. Šiame pasakos tėvo pamokyme yra tiek išminties ir tiesos, kad kito nieko negalima geriau net palinkėti, — vienybės tarpusavy, o tada tas šluotražis — VLIKas — bus veiksmingas, tinkamas ir kompetentingas. Gi jo darbo vaisiais, netenka abejoti, džiaugsimės laisvoje ir nepriklausomoje Tėvų Žemėje. To iš mūsų reikalauja gyvenamasis momentas. Tai yra būtinybė, nes be vienybės negali būti net prasmingos ir organizuotos kovos. O be kovos negalime tikėtis, kad kas nors sielotųsi mūsų reikalais ir mūsų tautai vėl suteiktų laisvę.

Ant. Rytys.

Okupuotoje LIETUVOJE

MIELAI PAAUKOČIAU DALĮ SAVO GYVENIMO...

Būdama dar vaikas, karui baigiantis gavau iš NSDAP įsakymą eiti dirbti Karaliaučiaus gyvulių skerdyklon. Sovietams miestą užėmus, kažkur dingo motina ir sesuo - gi tėvas kiek anksčiau jau buvo žuvęs rytų fronte. Ir rusams atėjus nuo darbo skerdykloje pasišalinti negaléjau. Ištisomis dienomis dirbant pačius sunkiausius ir biauriausius darbus, gaunant atlyginimo tik 200 gramų duonos per dieną, susirgau džiova. Buvau tikra, kad ilgai gyva neliksiu. Nelaimei, tuojau badu miré ir mano seneliai. Turėdami augštą temperatūrą ir spiaudydama krauju, stengiausi patekti kokion nors ligoninén. Tačiau viskas buvo veltui — vietoj to sovietai mane pristaté prie griuvėsių valymo ir grąsino nušauti, jei dar kartą „simuliuojant" sugaus. Patariama kitų vokiečių, su jais slapta iškeliavau Lietuvon. 1947 metų vėlų rudenį atsidūréme Kaune, bet kadangi čia jau buvo daug vokiečių pabėgėlių ir dėl milicijos persekiojimo darėsi nesaugu, pėsčiomis patraukėme Vilniaus link. Keliaujant per kaimus, visur mus lietuviai mielai priimdavo, maitino ir siūlė darbo. Mano bendrakeleivės vokietės manęs labai vengé bijodamos apsikrésti, tai pasitaikius progai ir liko dirbti pas ūkininkus. Aš gi viena keliavau toliau, kol pasiekiau Ukmergę.

Ukmergéje susipažinau su lietuve ž., kuri kaip gailestingoji sesuo dirbo miesto ligoninéje. Jos déka buvau priimta ligoninén, nes šios ligoninės gydytojas žydas ją labai gerbé, nes ji vokiečių okupacijos metu daug žydų slapta rémusi ir slėpusi. Be jos rekomendacijos ligoninén tikrai nebūčiau patekusi, nes tai ir lietuviams labai sunkiai pavykdavo — tam reikėdavo atlikti kebliausius formalumus, kurie užsitęsdavo ménesius, ir, dažnas atsitikimas, kad leidimas ateidavo ligoniui mirus.

Pati ž. buvo tikras širdies žmogus — dažnai atiduodavo visą uždarbį vargšams ir vokiečių pabėgėliams. Buvo labai pamaldi ir palaiké artimus ryšius su kunigais ir stengési jos globojamas vokietaites ir mane apkrikštyti katalikėmis. Gulint ligoninéje, niekas iš pažįstamų vokiečių manęs nelanké — tik vien lietuviai, o globėja ž. tai išsédėdavo ištisas valandas prie manęs, motiniškai glostydama mano ligos nukamuotus skruostus. Ir koks buvo mano nusiminimas, kai kartą viena slaugė man pasaké: "Žinai, Elzyte, tavo krikšto motiną šiąnakt išvežė..." Kiek véliau gavau du laiškus iš Krasnodarsk - Sibire, kur ji skundési, kad jai senai vistiek, tik labai gailisi manęs ligonės...

Netekus globėjos mane tuojau iš ligoninės išvijo. Bet dabar jaučiausi kiek geriau ir turėjau pakankamai jėgų bent elgetauti. Elgetaudama pasiekiau Kaną ir po vienerių metų pavyko patekti A. Panemunės sanatorijon. Susipažinau su ligone K. iš Deltuvos ir abi apgydytos 1950 m. vasarą parvykome pas ją į namus. Čia praleidau pačius geriausius ir linksmiausius pokario ménesius. Dirbti nieko nereikėjo, nes jos vyras slapta siuvėjaudamas uždirbdavo pakankamai pinigo, o ir giminės nemažai padėdavo.

Ukmergės ligoninéje ir A. Panemunės sanatorijoje buvo blogas maistas ir trūko medikamentų. Džiovininkai buvo gydomi Calcijum, pneumotoraksu ir pan. Nei thorokoplastikų, nei kitų panašių operacijų nedaré. Penicilino ir streptomycino galima buvo gauti tik juodoje rinkoje. K. vyras pardavė apynaujį dviratį ir siuvamą mašiną, kad savo žmonai galėtų nupirkti 10 gr. streptomycino.

Anksčiau kurį laiką laikiausi prisiglaudusi Ukmergéje su dar keliomis vokietėmis pas lietuvę V., kuri mus laiké tik todėl, kad mes didžiąją dalį suelgetauto maisto jai atiduodavome. Taip paskutiniais metais daré daug lietuvių, nes kolchozus įvedus ypatingai stigo maisto. V. broliai buvo komunistai: vienas, rodos, Ukmergės Vykd. Kom. pirmininkas, o kitas milicijos mokykloje Kaune leitenantas. V. pasakojo, kad jos brolis Vykd. Kom. p-kas labai bijojo partizanų ir, kaip kiti komunistai, miegodavo po pagalve pasidėjęs pistoletą. Antrasis brolis buvo neblogas žmogus ir kiti jį girdavo. Jis kartą parvykęs atostogų, pats man pasaké, kad jam vistiek kam tarnauti, kad tik duonos gauna. Šis buvo vedęs vieną rusaitę. Pažinau ir jų senus tėvus — kolchozininkus kur tai netoli Vilniaus. Jie manęs prašé, jei pavyktų pasiekti Vokietiją, paieškoti jų dar dviejų vaikų — sūnaus ir dukters. V. motina buvo kilimo iš Klaipėdos krašto ir aš su ja kalbėdavausi platdeutsch.

Apie Ukmergę buvo labai daug lietuvių partizanų, kuriuos buvo galima kiekviename žingsnyje sutikti. Kartą, mums kelioms vokietėms svečiuojantis pas vieną kolchozininką, atvyko septyni partizanai — visi jauni ir gerai ginkluoti. Sužinoję, kad mes esame vokietės, vienas iš jų mus prakalbino laužyta vokiečių kalba: "Seid ihr Deutsche? Ich bin Freund. Wir tuen euch nichts." O matydamas vienos vokietės sušalusį vaikutį, nusivilko ir jam atidavė savo naują odinį švarką. Kartą Gružaičių kaime buvo pasilinksminimas. Atvykę partizanai bernams atėmė batus, o mergaitėms nukirpo plaukus, sakydami, kad jie kovoja ir žūva už tėvynės laisvę, kai tuo tarpu kiti linksminasi.

Šešuolių klebonijoje yra NKVD garnizonas apie 50 vyrų, o sekančiuose namuose milicija ir stribai. Šie saugoja kolchozus, kad neišsivežtų maisto partizanai ir dažnai apsupa mišką ir sodybas ieškodami partizanų. Medžioklės jiems mažai kadą tepavyksta. Buvo atsitikimų, kad partizanai patys ateidavo į Šešuolius ir „pasiimdavo" ar vietoje sulikviduodavo kokį aršesnį komunistą.

Visur Lietuvoje jaučiamas didelis pramoninių prekių ir maisto

(Nukelta į 2 psl.).

NAUJAS GYVENIMAS KORDOBOS KALNUOSE

IŠ VAIKŲ VASAROS STOVYKLOS STANKŪNŲ VILOJE

Važiuojam, važiuojam...

Sekmadienis. Avellanedoje karšta. Pavakariais rinkosi vaikučiai į Aušros Vartų parapiją, ruošdamiesi į tolimą kelionę. Juk jie šiandien išvažiuoja į Kordobos kalnus stovyklauti! Jiems istorinė diena, nes šie jaunuoliai pirmieji atidarys jaunimo lietuvišką stovyklą Argentinoje p. Kazimiero ir Marijos Stankūnų padovanotame vasarnamyje. Téveliai palydėjo savo vaikučius į Plaza Miserere, ir šie atsisveikinę pasileido su stovyklos vadovu kun. dr. A. Kleiva MIC, šeimininkėm p. L. Jasinevičiene ir T. Aleksiene per Buenos Aires gatves Kordobos link.

Buvo 6.30 val. po piet. Vaikai važiavo gražiu autobusu su pakilia nuotaika, nuolat linksmai žaisdami ir stebėdami gražią pro langus matomą gamtą.

Į stovyklą važiavo Romas Deveikis, Vytautas Apanavičius, Adolfas Ginteris, Ernestas Paršelis, Juozas Szylko, Oskaras Kiesylius, Henrikas Leščius, Romualdas Leščius, Jonas Pajaujis, Tadas Jasinevičius. Kartu važiavo ir subd. Petras Čemeška. Vos tik pradėjo temti, tuoj pajutome, kad jau vienas iš mūsų stovyklautojų miega. Greitai krito ir kiti „didieji" vyrai, pajutę švelnų ménulio pabučiavimą. Automobilis sustojo kelis kartus po truputį. Jaunimas išnaudojo tas progas pasistiprinti vaisvandeniais. Anksti rytą jau buvome Rio Cuarto. Sédome į kitą autobusą ir leidomés dar pusketvirtos valandos Villa del Dique link. Saulé smarkiai kaitino, todél kelioné — ne per didelis malonumas. Laimé, kad per visą naktį puikiai važiavome. Prie Mar Azul kavinés jau mus lauké geroji ponia M. Stankūniené ir p. Gokas, kuris su žmona per naktis nemigdami ruošé vaikų stovyklą, vadovaujant p. K. Stankūnui. Iš pirmos dienos vaikučiai pajuto gerųjų šeimininkų p. Stankūnų malonią širdį ir didelį švelnumą. Vaikai tuoj buvo apdovanoti meškerémis, pavaišinti; o šeimininké ir dabar labai dažnai juos pavaišina ledais ir kitokiais skanumynais.

Su Trijų Karalių švente prasidėjo stovykloje visiškai normalus gyvenimas. Pirmą kartą vaikučiai išklausé šv. Mišių jau savoje koplytéléje. Koplytéléje buvo ne tik lietuvių būrelis, bet taip pat ir vietinių žmonių. Su stovyklos tvarka teko taikytis prie vietinių sąlygų. Dabar tvarka jau nusistovėjusi. Keliamasi 7.30 val., 8 val. šv. Mišios, 9 val. pusryčiai. Po pusryčių turime Lietuvos istorijos pamokas. Paskui žaidžiame, maudomés, dainuojame, meškeriojame. 11.30 val. lietuvių kalbos pamoka, o 12 val. pietūs. Jo pietų turime taip pat dainavimo ir giedojimo pusvalandį. Pažaidę kurį laiką vaikai eina į ežerą pasimaudyti. Ežeras — pati linksmiausia vieta, nes čia ne tik maudomés, bet taip pat praktikuojame žuvavimo sportą. 5 val. vaikai turi pavakarius, po to mokosi rašyti, rengiasi stovyklos užbaigimo programai. Kartais daromos ekskursijos į kalnus. Vakarienė esti 7 val. Po vakarienės įvairios sporto šakos iki 9 val. 9 val. palaiminimas švč. Sakramentu, trumpas pamokslėlis dienos pastabos. 10 val. gesinamos šviesos ir griežta tyla iki 7.30 val. Mūsų naudai turime prie pat vasarnamio sporto stadijoną — puiki vieta futbolo rungtynėms.

Per trumpą laiką mūsų stovyklos gyvenime įvyko įdomių dalykų. Per Tris Karalius p. Baltrušaitis savo sunkvežimiu išvežė vaikus į kalnus, aprodė visas apylinkes, nuvežė prie didžiulio krioklio. Sekmadienį, sausio 10 d., prisirinko daug lietuvių į 9 val. pamaldas ir užkvietė visus vaikučius į Rumipal miestelį pas p. Palšį, kurio viloje atostogauja gražus būrys lietuvių. Tarp kitų ten atostogauja ponai čikštai, kurių sūnus Jonukas pas mus stovyklauja su kitais vaikučiais, ir p. p. Pociai. Jų sūnus Robertukas taip pat gyvena pas mus, nors téveliai pa-

Lietuviai su stovyklaujančiais vaikais p. Stankūnų padovanotoje viloje po Šv. Mišių sausio 10 d.

siliko pas p. p. Palšius. Ten gyvenančių gerųjų prietelių déka vaikučiai pasivaišino, pasimaudé ir grįžo atgal į stovyklą, dékingi visiems vaišes surengusiems lietuviams.

Sausio 12 d. iškeliavome ežero pakraščiu į argentiniečių vaikų stovyklą. Tik vienas kilometras nuo mūsų stovyklos. Toje stovykloje atostogauja 320 vaikų. Labai graži vila su visais patogumais. Didžiuliame sode, kuris supa vaikų stovyklą yra daugybé visokiausių žaislų. Stovyklai vadovauja vienas jūrų generolas. Yra keletas kunigų, vaikai mėlyna uniforma, nes stovykla priklauso jūros ministerijai. Jie mielai sutiko mūsų stovyklaujančius, leido bet kada atsilankyti ir žaisti po tuos sodus, prižadėjo, reikalui esant, bet kokią medicinišką pagalbą. Maudomés su ta stovykla tame pačiame ežere ir beveik kartu. Mūsų atostogautojai grįžo linksmi iš šios gražios vietos.

Kopiame taip pat ir į kalnus, kurių čia nestinga. Didesnieji pipirai pasieké net beveik vieno kilometro aukštumo kalno viršūnę. Romas Deveikis, kuris turi vos 6 metus amžiaus, džiaugiasi augaléjęs kalnų uolas, kaip džiaugési Romualdas Leščius, sugavęs pirmąsias tris žuvis Calamuchitos ežere.

Nestinga ir geradarių, kurie pilnai užjaučia ir supranta stovyklos naudingumą. Šiam reikalui p. Čepas padovanojo 500 pezų, p. S. Pocius 100 pezų, p. V. Macaitis 60 pezų, ponai čikštai nupirko stovyklai reikalingų indų, savo automobiliu parveža vaikučiams pirkinių, juos vaišina ir visa kuo prisideda prie stovyklos pagerinimo. P. Bukauskas taip pat neatsilieka, nuolat pagelbėdamas mums. Už visus tuos geradarius vaikučiai kasdieną meldžiasi, prašydami jiems Aukščiausiojo palaimos. Labai daug prisideda prie stovyklos sutvarkymo Pijus Gudelevičius MIC.

Be jau minėtų vaikučių stovykloje yra ir du kordobiečiai: Eduardas Meilutis ir Jonas Staugaitis. Stovykloj dabar yra 14 vaikų.

Per tą laiką įvyko įvairiausių sporto rungtynių. Futbolo rungtynése tarp Buenos Aires ir Kordobos daugiausia taškų laiméjo Romualdas Leščius — 6, Jonas Pajaujis — 5, Ernestas Paršelis — 2, Adolfas Ginteris — 1, subd. P. Čemeška — 7 ir kun. A. Kleiva — 2. Gaila, kad Kordoba pralaiméjo: 14—9. Stalo teniso rungtynése pirmą vietą laiméjo Adolfas Ginteris, antrą — Ernestas Paršelis, trečią — Romualdas Leščius, ketvirtą — Eduardas Meilutis, penktą — Jonas Pajaujis ir šeštą — Jonas Staugaitis. Damkių rungtynése pirmą vietą laiméjo Romualdas Leščius, o antrą — Romas Deveikis.

Vaikai džiaugiasi turédami tokias gražias atostogas ir su dékingumu meldžiasi už savo tévelius, kurie suprato stovyklos reikšmę ne tik jų sveikatai, bet taip pat ir bendram išsilavinimui, susipažinimui su lietuvių kalba ir jų tėvų gimtąja žeme. Vaikučiai trokšta, kad atostogos būtų ilgesnés ir kad ateinanti žiema greičiau prabėgtų, jog jie vél galėtų susitikti su savo draugais prie Calamuchita ežero Kordobos kalnuose.

Expertos que se epuivocan

Por C. VERAX

Para los que conocen mejor el comunismo —más exactamente imperialismo soviético—, a sus jerarcas y propagandistas, muy a menudo les resulta insoportable leer o hasta escuchar la interpretación, dada por ciertos diplomáticos estadistas o comentaristas políticos occidentales, de los "gestos" moscovitas. Los llamados "expertos", peritos y consejeros, comúnmente consideran a los gobernantes del Kremlín, sus intrigas, sus luchas y sus finalidades como si interpretarán la caballeresca mentalidad de Washington, Londres o Paris, su cultura, sus métodos políticos y sus fines. De resultas hay tantas contradicciones nebulosidades y pronósticos fallados, con su degraciada secuela, que hubiera sido mucho mejor si se hubiera creído, pensado y obrado en forma opuesta a lo que esos pretendidos "expertos en cuestiones rusas" indicaban.

De cómo se sabe guardar los secretos tras la cortina kremliana, lo demuestran patentemente los episodios de la muerte de Stalin o la caída de Beria.

Y solamente provoca una sonrisa la jactancia de una revista norteamericana en idioma castellano, sobre que ella habría liquidado a Beria. Según ella, apenas esa revista publicó que ahora Beria sería el verdadero señor del Kremlin, los agentes diplomáticos de la URSS inmediatamente hicieron llegar ese "secreto" a conocimiento de Malenkov, y este logró deshacerse de Beria justo en el último minuto. Esto, claro está, podría resultar un interesante cuentio para los nietos del Director de la mencionada revista si es que los tiene. La verdad es que Beria ya hace tiempo que estaba detrás de las rejas, cuando aquella revista neoyorquina decía publicar en base "a las más fidedignas fuentes las revelaciones" sobre el asentamiento de Beria en el trono de Stalin...

El mundo occidental es demasiado crédulo y está por demás ingenuo, inclinado a formar conclusiones de tales "gestos conciliatorios de Moscú", como la liberación de varios ingleses y americanos de la cárcel comunista el treuque de parte de sus prisioneros de guerra por un número varias veces mayor de comunistas el permiso concedido a los diplomaticos para visitar aquellas zonas de la URSS donde no se ven campamentos de concentración y la promesa de permitir la salida de las cárceles a los trabajadores de Alemania Oriental. Y no hablemos sobre la ofensiva de "paz"...

Los occidentales están educados en el espíritu del humanismo, por lo cual olvidan con facilidad y literalmente no comprenden que juegan un juego mortal, con adversarios que no son sus iguales, sino con los bandidos y verdugos más falaces.

El régimen soviético y su mantenimiento están asentados sobre un consciente engaño y sobre la más refinada mentira. Esperar algo de la buena voluntad de tal régimen, significa lo mismo que deambular de error en error y de desilusión en desilusión. Frente a esta verdad desnuda, ¿acaso el mundo occidental nada aprendió de la experiencia y echó todo al olvido? No quisiéramos creer, que ello sea una demostración de los síntomas de una **demencia senil...**

LIETUVIAI visame Pasaulyje

ITALIJA

O **Naujųjų metų** proga Italijos radiofonas lietuviškų transliacijų programoj perdavė Italijos Respublikos Prezidento Einaudi atsišaukimo vertimą. Po to Lietuvos Diplomatijos Šefas S. Lozoraitis kalbėjo į lietuvius krašte ir užsieny. Programa buvo užbaigta Lietuvos himnu.

O **S. Lozoraitis pateiké** naujųjų metų sveikinimus Lietuvos diplomatų vardu, kurie eidami savo įgaliojimais atstovauti Lietuvos valstybę ir lietuvių tautos interesus, ištikimai dirba Lietuvos laisvei grąžinti. Jis pažymėjo, kad dar nėra visų psichologinių ir politinių sąlygų tam, kad civilizuotasis pasaulis trumpu laiku išstumtų sovietus iš jų okupuotųjų kraštų. Tačiau Lietuvos nepriklausomybės atstatymas, kurio trokšta ir siekia lietuvių tauta, yra realus politinis tikslas, kuris priklauso prie didžiųjų pasaulio sutvarkymo problemų.

Tai patvirtina pastovus Jungtinių Amerikos Valstybių nusistatymas, kurį pastaruoju laiku pakartotinai išreiské Prezidentas Eisenhower'is ir Užsienio Reikalų Ministeris Dulles, aiškiai ir drąsiai pasisakydami už grąžinimą nepriklausomybės Lietuvai ir kitiems okupuotiems kraštams. Dulles'o pareiškimas, kad Amerikos vyriausybė žiūri į derybų stalą kaip į vietą savo principams įvykdyti, o ne kaip į vietą nuo jų atsisakyti, — paliks tarptautinių santykių istorijoj kaip vienas kilniausių politikos formulavimų.

Lietuvos laisvė nėra svajoné, bet politinis tikslas, kurs gali būti pasiektas ir bus pasiektas.

O **Popiežius Pijus XII** priémé privačioj audiencijoj Lietuvos Pasiuntinį prie Šv. Sosto Ministerį Girdvainį, kuris Jo Šventenybei pateiké Kalėdų Švenčių ir Naujųjų Metų linkėjimus. Ministeris Girdvainis buvo lydimas Pasiuntinybės sekretoriaus Lozoraičio jr. Audiencijos metu Lietuvos Pasiuntinys painformavo Popiežių apie Lietuvos reikalus ir padėtį krašte. Šventasis Tėvas gyvai interesavosi žiniomis apie Lietuvą ir suteiké Lietuvių Tautai Apaštališkąjį Palaiminimą, linkėdamas lietuviams ištvermės ir krikščioniškos kantrybės, išlaikant savo religinius ir tautinius idealus.

JUNG. AMER. VALSTYBĖS

O **K. Jurgėla** yra įteikęs Fordhamo universitetui savo disertaciją „Lietuva ir Jungtinės Amerikos Valstybės". Stud. J. Šmulkštys Illinois universitete Urbanoje rašo magistro darbą apie Lietuvos aneksiją 1940 m. Tokiais darbais ir mokslinėje srityje atliekamas didelis darbas pavergtajai Lietuvai.

O **Seattle mieste,** JAV, išeinantis laikraštis „The Catholic Northweest Progress" spalio 23 d. numeryje paskyré nemaža vietos kun. Antano Valiuškos atvykimui į Seattle atžyméti. Minėtas laikraštis pažymi, kad kun. A. Valiuška, įšventintas kunigu 1940 m. ir pirmąsias Mišias atnašavo kaip tik tą dieną, kada komunistai veržési į Lietuvą. Po to aprašomas jo gyvenimas ir darbai Vokietijoje ir Argentinoje. Taip pat primenama, kad jo tėvas žuvo nuo bolševikų per pirmąją okupaciją, o motina ir 2 broliai bei trys seserys išvežti į Sibiro koncentracijos stovyklas. Prie aprašymo tas laikraštis įsidėjo taip pat ir kun. Valiuškos nuotrauką.

O **Dr. J. Balys** atidavė spaudai savo naują angliškai parašytą veikalą „Lithuanian Narrative Folk Songs". Spausdina „Draugo" spaustuvėje Chicagoje. Tai bus „Lietuvių Tautosakos Lobyno" IV knyga, kurios išleidimą finansuoja ministeris P. Žadeikis.

KANADA

O **E. Simonaitis,** Mažosios Lietuvos Tarybos prezidiumo pirmininkas, atvykęs į Kanadą, numatytas pakviesti į specialų K. L. B. krašto valdybos posėdį. Be Montrealio, Toronto ir Hamiltono, jo vieši pranešimai organizuojami ir tose apylinkėse, kur Maž. Lietuvos Bičiulių Draugijos skyrių nėra. Krašto valdyba, susipažinusi su VT URT-bos Lietuvos Laisvinimo Talkos nuostatais, sudaro tam tikslui politinį organą Montrealyje.

N. ZELANDIJA

O **Lietuvių Bendruomenės** krašto valdyba išleido savo informacinio biuletenio naują numerį, kuriame plačiai rašo apie VLIKo veiklą ir savo darbus. Krašto Valdyba yra taip pasiskirsčiusi pareigomis: pirm. V. Kuzma, vicepirm. K. Stirbys, ižd. ir TF įgaliotinis, meno ir kult. vad. M. Gerdvilytė-Spence, sekr. S. Jurkėnas. Šiuo metu didžiausia N. Zelandijos lietuvių kolonija yra jau Aucklando mieste, kur susispieté nemažas tautiečių mūrelis ir turi tendencijos dar didėti. Visi pirmuoju transportu 1949 m. atvykę lietuviai gavo iš vietos vyriausybės pasiūlymą primti N. Zelandijos pilietybę. Ji numatyta jiems suteikti š. m. liepos 1 d.

O **Mokytoja S. Piežaitė** iš JAV atvyko į Hamiltoną dirbti pedagoginio darbo. Véliau ji atvyks taip pat ir į N. Zelandijos salas.

VOKIETIJA

O **Vasario 16 d. gimnazija** šiuos mokslo metus pradėti persikelia į naujuosius atremontuotus rūmus. Pats namas atremontuotas iš pagrindų, prie jo pastatytas didžiulis barakas, virtuvė, valgykla ir klasės mokiniams. Prie barako pergabenimo ir aikštės įrengimo darbų labai daug prisidėjo lietuvių kuopų vyrai. Iškilmingai rūmai atidaryti numatoma per Vasario 16 d. šventę.

O **Šveicarijos Raudonasis Kryžius,** jau anksčiau pažadėjęs Gimnazijos Namams dovaną bent 10.000 DM, savo direktorijos posėdyje galutinai nutarė skirti Vasario 16 gimnazijos namams, bendrabučiui Rennhofo pilyje įrengti, 15.000 DM.Šveicarijos Europos Pagalba, kurios 15.000 DM auka Krašto Valdybos jau gauta, dabar praneša Krašto Valdybai, kad Gimnazijos klasėms papuošti ji rinksianti žymiųjų šveicarų grafikų darbus ir kitais metai tą rinkinį padovanosianti gimnazijai.

(Atkelta iš 1 psl.).

trūkumas. Ukmergėje pilna spekuliantų, kurie slampinėja gatvėmis siūlydami vaistus, mieles ir amerikonišką rūkomąjį popierių. Ypatingai trūksta duonos. Jau iš vakaro prie kepyklų didžiausia spūstis, o kitą dieną, apie pietus dalinant duoną, pakyla didžiausias triukšmas, stumdymasis, koliojimasis ir muštynės. Duona labai blogos kokybės - šlapia, karti ir limpanti, kaip klijai.

Susisiekimas labai blogas ir brangus. Daugiausia žmonės keliauja arkliais ir sunkvežimiais. Tiesa, buvo kalbama, kad esąs keleivinis léktuvas, palaikąs civilinį susisiekimą su Kaunu ir Vilnium — bet tai esą labai brangu.

Ukmergėje veikia tik viena bažnyčia — kita uždaryta. Visoje Ukmergėje yra tik vienas kunigas. Visi Ukmergės ir Šešuolių kunigai išvežti 1950 metais.

Pokario metai sovietiniame rojuje man paliks amžinai atmintini — ir gulant ir keliant prisimenu savas ir lietuvių kančias. Jei būtų galima, mielai paaukočiau dalį savo gyvenimo už Lietuvos ir jos žmonių laisvę, kurie mane daug metų šelpé, globojo ir gyvybę išgelbėjo.

Taip baigia savo prisiminimus sujaudinta vokietaitė.

(Inform.)

Z. IVINSKIS

„REDDE QUOD DEBES“

PROF. JUOZĄ BRAZAITĮ SU PUSŠIMČIU AMŽIAUS PASITINKANT

(Tęsinys iš pr. nr.).

Nevengdavo Servus paliesti mūsąsias silpnas vietas, net ydas. Jis išėjo prieš dvasinį sustingimą, visuomeninį ištižimą, siaurą sumiesčionėjimą, kuris tada buvo pradėjęs reikštis mūsų šviesuomenėje bei valdininkuose. Kai gen. Raštikis 1938 m. rudenį vyko vizitui į Varšuvą, Servus parašė „Vadą išlydint“, bet kai Vilniun nukelti tarnautojai (1939-40) ėmė sukinėtis apie lenkaites, jas vesti, kartais net pamiršdami pareigas Kaune ar kitur likusioms šeimoms, Servus parašė aktualų straispsnį „Jadvyginis klausimėlis“...

Kritiškumas plaukia iš B-čio sielojimosi visuomeniniais reikalais. Dar 1935 m. su J. Grinium ir I. Skrupskeliu jis paskelbė „Židinyje“ (21, p. 351) daug diskusijų tarp katalikų bei kunigų sukėlusį strp. „Panaikinkite pikta iš savo pačių tarpo“. Daug medžiagos B-tis teikdavo „XX A.“ jumoro puslapiui „Mirga-Marga“, ir ten būdavo daug kas „per dantį“ patraukiama.

Ne vienas B-tį laiko geriausiu lietuvių žurnalistu, tačiau siauru žurnalizmu jis mažai rūpinosi, ir į profesinius žurnalistus jis niekada nenorėjo išeiti, nors kitados „Lietuvoje“ ir buvo pradėjęs nuo... reporterio. B-čiui visada rūpėjo visuomeniniai skauduliai, mūsų kultūriniai reikalai. B-tis yra labiau publicistas, daugelio savo sielos gilumoje laikomas perdėm kultūrininku, dideliu estetu. Jis labai rūpinosi savo ir kitų išleidžiamų **knygų kultūra.** Jaudindavosi dėl kiekvieno blogiau sulaužyto „XX A.“ puslapio. Pats daug kartų lėkdavo (ypač prieš didžiąsias šventes) į mašinų skyrių ir vikriam laužytojui Vincui Rygertui duodavo savo sugestijų.

B-tis tad ir laikomas geru profesorium, puikiu rašytoju — tikru žodžio meisteriu. Tačiau ir paties gyvenimo pareikalautas realion politikon, įdėjo prof. J. Brazaitis savo labai reikšmingą indėlį.

5. POLITINĖ AUKA PER VALSTYBINIO GYVENIMO SUTEMAS

Keista! Kas B-tį arčiau pažįsta kaip žmogų, gerai žino, kad jis iš esmės nėra viešumos žmogus. Jis linkęs daugiau veikti ir nurodinėti iš antro ir trečio plano. Reklamos jis vengia. Jeigu ir mano eilutės pasieks B-čio akis, gerai žinau, kad jam nebus smagu skaityti... Įvairiose organizacijose retai jis išeidavo į pir-kus, pasitenkindamas paprasto valdybos nario role, ir iš šono jau negailėdamas minčių ir sumanymų. B-tis yra daugiau tylos darbininkas. Jis tačiau turėjo užimti gana aukštus postus. Buvo jo laimė, ar „nelaimė“, kad jis turėdavo ateiti, kada jo pareikalaudavo pats audringas mūsų dabarties gyvenimas. Sakyčiau jis priekyn išeina lyg tas per didelę audrą iš gelmių išvilnytas gintaro gabalas... Išeina jis ir stveriasi darbo, visai panašiai, kaip tais atvejais, kai kokis nors projektas, rezoliucija, ar raštas turi būti perdirbtas, tai B-tis yra **pirmasis,** kuris pats sėdasi tuoj rašyti.

Iš šitokios dvasios reikia suprasti aną prof. Brazaitį, kuris ėmėsi vadovauti Laikinajai Lietuvos Vyriausybei, kada **niekas** kitas iš susirinkusių, labai pavojingu momentu nesiryžo būti pir-ku, net pirmininkauti pirmiesiems posėdžiams vykusiems dar Duonelaičio g. 24. (Tarybų Lietuvos redakcijos patalpose). Kai kam tik... „Aušros“ gimnazijos mokytojas ėmėsi pavojingo politinio darbo tuo metu, kai dar gatvėmis slankiojo sovietų kareiviai, ir ėmėsi jo **gana sėkmingai.** Tą pačią kryptį vėl aptinkame B-čio gyvenime ir toliau: per vokiečių okupaciją, kai jis rezistencinėje veikloje katalikų sparnui yra **vadas,** sumanymų, planų paruošėjas, skirtingų nusistatymų derintojas ir tt. Tą patį vėl matome ir 1945 m. t. y. anais pavojingais metais, kada D. P. grąžinimo klausimas sovietams, ir žinoma, pirmoje eilėje žymiųjų, vartėsi tikrai ant peilio ašmenų... Šiandien tremtyje jau nebepavojingas kovos už Lietuvos laisvę darbas yra, deja, kai kam virtęs pigia patriotine fraze, ar net sinekūra. Šiandien prie jo matyti daugiau tų, kurie lemiamais momentais buvo tolėliau.

Sunkią ir atsakomingą naštą B-tis nešė anais mūsų klausimų „tylos blokados“ laikais, nešė jis ją atiduodamas visą save. Apie tuos 7-nerius metus kalbėti būtų atskiras klausimas, lygiai kaip atskirai reikėtų kada nors kalbėti apie jo atliktą darbą švietimo srityje 1941 m. vasarą. Gal kita proga autentiškiau patikrinsime, jog Švietimo Taréjas Dr. P. Germantas, kaip ir kai kurie kiti, ieškojo su B-čiu slaptų kontaktų. Jis ne kartą B-čio konfidencijaliausiai (kur nors patikimame kitų bute) klausėsi patarimų, daré su juo posėdžius. Iš pagarbos B-čiui (Germanto žodžiai!) šitas buvęs Gestapo bendradarbis buvo nusistatęs nieko nekeisti, ką B-tis kaip Švietimo Ministeris buvo padaręs. Laimingu būdu tie slapti kontaktai, kurių ieškojo pats Germantas, sėkmingai užsimezgė dar 1941. IX, prasidedant mokslo metams. Toliau jau ėjo vėlesni Germanto sąlyčiai su Vilniaus un-to profesoriais, kai Taréjas žymiai véliau savo įstaigą perkėlė Vilniun. Šitokiu būdu lietuviška mokykla nebuvo suardyta, ir nė vieno paskyrimo, kurį Laik. Vyriausybės Švietimo Ministeris mokyklose buvo padaręs (o jų jis buvo naturaliai po bolševikmečio okupacijos daug padaręs) neatšauké, neatmainė. Germantas savo pradinį žodį teséjo.

Nebekalbėsime apie tai, kaip B-tis organizavo okupacinę rezistencinę "Į Laisvę", kaip jis joje nuolat rašinėjo straipsnius, kaip jo bute buvo slapta posėdžiaujama, kiek daug energijos jis paskyré 1943-44 m. **bendro** laisvinimo organo sudarymui. Tremtyje vėl tas pats B-tis! Kai mums akis spirgindavo amerikiečiai ir kiti alijantai, kodėl gi mes išbėgome iš Lietuvos (tada gi buvo karinės bičiulystės medaus ménesiai), B-tis pirmasis atsidėjo ir parašė angliškai išverstą ir jau 1946 metų pradžioje išspausdintą "In the name of the Lithuanian people". Tai buvo iš viso pats ankstybiausias leidinys, kuriuo buvo galima nutildyti, vis klausinėjančius, kodėl mes ne Lietuvoje... žinoma, Šveicarijoje (Zürichè), Thomas leidykla išleido B-čio stilingą knygutę (99 p.) vokiškai apie mūsų tragediją, kurioje parodytas nacių ir ypač komunistų darbas. Suorganizuodamas išleidimą keletos kitų informacinių leidinių, megzdamas ryšius, veikdamas tarpt. organuose Lietuvos labui, B-tis yra atlikęs didelį darbą tremtyje, ir to jo veikimo rezultatų niekas negali nepripažinti.

Politiką B-tis visada supranta atremtą į tokius krikšč. principus, kurie gyvenime faktinai būtų **vykdomi.** Subrendęs seiminėj epochoje, išgyvenęs ano meto mitingų „košmarą“, studentaudamas B-tis dirbo tik kat. ideologinėse organizacijose. Jis ir véliau nebetilpo į buvusių politinių partijų rėmus, bet kūré savą sampratą lietuvių politikos, kurioje principai nesiskirtų nuo realaus gyvenimo. Tai gliaudyti plačiau būtų atskira tema. Trumpai galima pasakyti, jog ir politikoje B-tis, kaip ir kitur, pasiliko idealistas, kai kieno nesuprastas, kai kieno pasmerktas.

Kada jis buvo puolamas, net šmeižiamas, širdyje pergyveno jis giliai, bet išlaiké nuosaikumą, ramumą, lyg toji šešupė, kuri nuo jo gimtinės per lygumas teka nesiblaškydama... Tiesa, B-tis išeina ir polemikon, bet jis išeina ginti paties reikalo, principo, o ne asmens. Ir niekas nematė jo į asmeniškumą, užgauliojimą iškrypusios polemikos, nors prieš metus taip nekritiškai jis buvo šmeižiamas. Kartą 1952. IX. B-tis rašė, jog pamazgos esančios ant galvos kibirais pilamos, ir reiksią palaukti, kol jos nuo akių nutekėsiančios... Bet kas ką apie B-tį berašė, jis dėl savo asmens triukšmo nekėlė. Laikas išgydys daugelį visuomeninių žaizdų. Iš perspektyvos pagaliau ateis laikas, jog ne tik visuomeninius santykius, bet ir asmenis pervertinsime objektyvesniu, ne įkarščio momento mastu. Bet jau dabar galima užtikrinti, jog tas vertinimas, pravestas, kai „geležis pirštų nebesvilindama“ leisis būti čiupinėjama, suteiks kai kurių autentiškų siurpryzų. Būkim kantrūs ir palaukime!

Gali kai kam keistai skambėti, ypač tiems, kurie paskutiniu laiku B-tį laiké siauru, partiniu žmogumi, jog jis iš esmės turi vieną savybę, kurią jis plačiai apreiškė savo literatūros istorijos darbuose. Jis yra derintojas. Kur susirenka įvairių nuomonių, net skirtingų politinių krypčių žmonės, B-tis atsistoja kaip derintojas, kiekvieno nuomonėje rasdamas ką nors pozityvaus, B-tis moka suderinti, sistematizuoti iš pradžių, rodos, priešingas mintis. Šituo atžvilgiu jis yra panašus į savo un-tinį mokytoją Šalkauskį.

* * *

Būdamas studentu B-tis organizavo ir pastatydino prie Trakiškių plento jaunimo globėjo Šv. Aloyzo statulą su B-čio parinktu užrašu: „Idėjos, jei didžios, nemiršta kaip žmonės“. Norėtume palinkėti, kad ir paties sukaktuvininko visuomeninės ir mokslinės idėjos pastoviai išliktų laisvai lietuvių tautai. Kai raudonasis tvanas užliejo mūsų visų išsiilgtus Lietuvos laukus, atrodo lyg didelė dalis B-čio visuomeninio ir organizacinio darbo žlugo. B-tis tačiau vis daugiausia santykiavo su gyvu žmogumi, su jaunimu, kuris jį pamégo. Atitrūkęs nuo savo taip sėkmingai užbrėžto lietuvių literatūros mokslo baro, B-tis keliolika paskutinių metų atsidavė perdėm visuomeninei ir politinei veiklai. Ar naudingiau būtų buvę mūsų tautos labui, kad jis būtų pasilikęs prie literatūros istoriko plunksnos? Bet B-tis liktų ne B-tis, jeigu jis, aptikęs svarbiausią tautos reikalą pro jį praeitų nuošaliai ir trokštų akademinio mokslo giliuose šuliniuose... Pagaliau į kiekvieną klausimą atsakymą duoda rezultatas, indėlis, kuris dažniausiai iš perspektyvos geriau įžiūrimas.

Penkiasdešimt metų dar nėra daug! Ar tokį jubiliatą siauriau ar plačiau minėti, priklauso nuo to, kaip jis savo pusšimtį praleido. Kas B-tį gerai iš arčiau pažįsta, sutiks, ar jam pačiam tinka šis jo paties paskutinis sakinys apie vieną rašytoją: „Didelis žmogus — juo ilgiau į jį žiūri — atrodo didesnis, kiekvienu momentu vis aktualus, nors sykiu ir toks paprastas“ (Žid. 28, 524.).

Tuo mes ir baigiame linkėdami sukaktuvininkui ir toliau globojančios Apvaizdos rankos, kaip Ji jį išsaugojo verpetingame ir jam pavojų pilname dešimtmetyje nuo 1940 metų!

Rašyta tai visa analytiko, pozityvistų mokinio, ant istorijos **faktų** praleidusio visą savo jaunystę... patiekiant prof. J. Brazaitį taip, kaip jis jam prisistato per 28-rių metų pažintį.

— — —

Gimė jis 1903. XII. 9. Gimnaziją baigė Marijampolėje 1922, universitetą Kaune 1927.

Roma, 1953 m. lapkričio 27 d.

O **Vytautas Žvirzdys** Wisconsin, JAV-bėse, universiteto politinių mokslų fakultete nuo šių metų pradžios désto kursą apie JAV vyriausybę.

O **Jurgio Blekaičio** vestuvės davė naują literatų šeimą: jo paties eilėraščių knygą spausdina Terra leidykla, o jo žmona Aušra Bendoriūtė yra daug žadanti jaunosios kartos literatūros atstovė. Jos eilėraščių pluoštą atspausdino „Literatūros Lankai“, Nr. 3.

O **R. Spalio** „Gatvės berniuko nuotykiai“ spausdinami New Yorke išeinančiame latvių laikraštyje „Laiks“. Į latvių kalbą išverté E. Skujenieks.

O **Hermann Sudermann,** žymus vokiečių rašytojas, nemažai kūręs lietuviškomis temomis, miré 1928 m., taigi pereitais metais suėjo 25 m. nuo jo mirties. Jis buvo garsus savo beletristika, o ypač savo dramomis. Kai kurie jo veikalai yra išversti ir į lietuvių kalbą.

O **Prof. dr. A. Paplausko-Ramūno** straipsnis „Ugdymas Kanadoje“ yra išspausdintas Pedagoginių Mokslų Enciklopedijoje, kurią leidžia Herderis. Ši enciklopedija, apimanti arti 5.000 psl., yra redaguojama Vokietijos Pedagoginių Mokslų Instituto ir Tarptautinio Lyginamųjų Pedagoginių Mokslų Instituto bendromis pastangomis. Ji yra subūrusi geriausius įvairių kraštų specialistus ir yra laikoma vienu iš didesnių mūsų šimtmečio laimėjimų pedagoginėje srityje.

Aš pažinau Kravčenko

Arba: "Esama ir tokių komunistų"

Nebuvau matęs Kravčenko nuo to laiko, kai jisai bylinėjosi Paryžiuje su prancūzų komunistų dienraščiu "L'Humanité". Tada jis buvo nevisai toks kaip dabar. Visuomet susivėlęs, atsikišusiais dantimis, iki pasiutimo nuolat koliojąs savo priešus, net savo draugus ir geradarius bjauriausiais rusų žodyno žodžiais. Turbūt tada būtų netekęs visų simpatijos, jei jo priešai nebūtų buvę taip pat panašios ar dar blogesnės rūšies žmonės.

Politinis pabėgėlis iš vienos pusės, ir „tėvuko Stalino“ ištikimieji sūneliai iš kitos, susipyné į aštrią ideologinę dvikovą. Jeigu Kravčenko ideologiniai skirtumai su marksistine sistema mums atrodė tik nežymi „herezija“, tai kovojimo būdas iš abiejų pusių buvo tikrai tas pats: žvėriškas.

Atsimenu vieną vakarą sėdėjau netoli Kravčenko vienam Paryžiaus restorane. Kravčenko, vakarienę valgydamas, šauké kaip teisme, iškėlęs peilį, su kuriuo ir valgį pjausté, ir galvą kasési, ir savo toli esantiems pirešams grasé. Ir keiké, kaip paprastai, bet nekeiké komunizmo, nuo kurio buvo pabėgęs, o „supuvusią Vakarų Europos kultūrą, jos nepakenčiamą buržuaziją“ vadindamas "primitif" (primityviais) visus josios atstovus.

Todėl buvo didelis mano nustebimas, kai po kelerių metų antrą kartą jį sutikau New Yorke pas savo draugą Bil Nichols, "This week Magazine" laikraščio savininką. Abu buvom šeimininkų pakviesti vakarienės. Reikia žinoti, kad ponia Nichols yra didžiausia Kravčenko geradaré. Mat, ji yra čekų kilmės, pati nukentėjusi nuo politinių persekiojimų, todėl Kravčenką užjauté daugiau negu kiti. Ji priglaudé pas save Kravčenką, kai tas nutaré pabėgti iš rusų atstovybės. Véliau jam surado įvairių vietų, kur galėjo slapstytis nuo nuolatinių rusų komunistų persekiojimų bei pasikėsinimų, surado taip pat vertėją jo knygai „I chose freedom“, (Aš pasirinkau laisvę) ir, be to, dar visokiais būdais stengėsi jį atversti į „supuvusią“ Vakarų Europos kultūrą. Tačiau Kravčenko ilgai nepasidavė: niekaip negalėjo suprasti, kodėl negalima pertraukti ponios arba pono kalbos ir išvadinti juos „primitif“, jeigu yra to užsitarnavę, arba vėl, pvz., negalėjo suprasti, dėlko iškilmingoj vakarienėj žuvį negalima su peiliu valgyti. Jis skelbėsi visada esąs įsitikinęs marksistas.

Tačiau dalykas iš pagrindų pasikeité, kai Kravčenko susipažino su viena labai žinoma, daug kartų divorsuota, New Yorko moterimi.... Tada jis nutaré visdėlto prisitaikyti prie tos „supuvusios“ Vakarų pasaulio kultūros. Ir, štai, vieną dieną Kravčenkas išeina iš vyrų galanterijos krautuvės visas mėlynas: mėlyna eiluté, mėlyni marškiniai, mėlyni batai, kojinės ir kaklaraištis. Vienu žodžiu, visas mėlynas. Žmonės, sakoma, tada lauké, kai pradės juoktis, ar tik ir dantys nebus mėlynai nudažyti. Turbūt, tada jis mané, kad tik tokia stipri mėlynumo dozė galės atsverti jo buvusį raudonumą. Véliau jis atsisaké mėlynos spalvos ir surado tinkamą vidurį.

Ir štai dabar įeina į Nicholsų prabangią salę naujasis Kravčenko. Nespėjęs džentelmeniškai pabučiuoti šeimininkės rankos, tuojau atkreipia dėmesį į vieną sienoj kabantį paveikslą. — „Štai, šitas yra naujas, dar nemačiau. Ar tik nebus Dali? Puikus, reikia pasakyti“.

Ir tęsia toliau: — „Ach, mylimieji. Ką tik grįžtu iš Peru ir ruošiuos į Nikaragvą. Ar žinote, tenai atradau rojų. Senoviška viluké, prie jūros, tokioj gamtoj! Ir nebrangi, reikia pasakyti. Tik 16 dolerių į dieną: tik už kambarį, suprantama. Kodėl nevažiuojate ir jūs paatostogauti, vietoj važiavę į Tokio arba į Hong-Kong? New Yorkas tai tikra cemento Babilonija. Mes europiečiai daugiau mėgstam gamtą“. Ir taip tęsia, visai mandagus, gražiai susišukavęs, įsigijęs rafinuočiausias manieras.

„Atsiprašau, ar tas whiskey man?“ Paima bonką ir atydžiai skaito etiketę. „A, gerai, kaip tik mano marké. Ir ar žinote ką? neužilgo gausiu iš Prancūzijos kelis šimtus butelių to Borgonjos vyno, apie kurį jums kalbėjau. Bandžiau geriausias Italijos, Ispanijos ir Prancūzijos vynų rūšis, o galop nusprendžiau, kad Borgonja visdėlto pats geriausias. Tenai Peru, savo kasykloj, tik tą vieną geriu.“ Reikia žinoti, kad Kravčenko dabar yra vienos nemažos kasyklos savininkas Peru valstybėje, netoli Limos miesto. Jis pats ją atradė ir eksplotuoja. Arti 100 darbininkų, indėnų ir svetimtaučių, jam kasa sidabro, vario, švino, cinko ir kitokių metalų. Pelnas, rodos, lieka Kravčenkui nemažas. Ne taip seniai, kai Kravčenkas dar nenorėjo pripažinti žuvų valgymo specialiais peiliais, buvo pakviestas į senų rusų emigrantų, arba pabėgėlių, susirinkimą. Kaip paprastai, tie baltieji rusai kalbėjo, ką veiksią sugrįžę į išlaisvintą Rusiją. Kravčenkas sėdėjo kampe susiraukęs, kol vienas jaunas inžinierius, Petrov, išreiškė savo svajonę atidaryti nuosavą fabrikėlį išlaisvintoj tėvynėj. Ir čia Kravčenkas daugiau neiškenté. „Ar dar nežinai, — šoko Kravčenkas, atkišęs kumštį į Petrovo panosę, — kad Rusijoje nėra ir nebus privačios nuosavybės? Aš būsiu priverstas tave užmušti“. Ir išėjo, trenkdamas durimis.

Nežinau, ar Kravčenkas kada nors véliau dalyvavo baltųjų rusų susirinkimuose. Bet manau, kad dabar, kada ir pats turi nemažą pelningą, visai kapitalistinio pobūdžio nuosavybę, kitaip reaguotų į Petrovo programą atidaryti privatų fabrikėlį laisvoj Rusijoj.

Taigi, tęsia toliau Kravčenkas savo kalbą. „Jūs negalite įsivaizduoti, kaip ten gražu Peru, 5.000 metrų aukštumoj, kur reikia užlipti ant mulo su deguonies prietaisais, kad galėtum kvėpuoti. Kaip ten viskas naturalu, gryna ir primitif.“ Tačiau dabar tas jo „primitif“ jau nebeturi tokios agresingos prasmės kaip kad pirmiau. Dabar tas žodis Kravčenko lūpose įgijo romantišką, švelnų atspalvį. „Žinoma, mano butas tenai aprūpintas visais patogumais. Netrūksta nė Borgonjos, nes, žinokite, be to vyno negalima gyventi. Nežinia, koks ten vanduo aukštybėse tikrai kenkia. Vieną kartą gėriau, ko nenumiriau. Ir mano darbininkai turėjo sunkiai persirgti, kol apsiprato jį gerti“

Čia aš tyčia paklausiau Kravčenko: klausykite, pone, ar tikrai jūs esate dar komunistas? Kravčenkas žiūri į mane nustebęs. — „Žinoma, kad esu komunistas. Kaip kitaip galėtų būti? Visi turime būti komunistais. Vienintelis nekomunistas miré keleta ménesių atgal. Tai Stalinas. Laimė komunizmui. Dabar valdo Malenkovas. Aš jį pažinau. Puikus žmogus. Dabar atėjo laikas susitarti Rytams su Vakarais. Aš esu tikras, kad Malenkovas išties draugystės ranką Amerikai... Pamatysite. Juk Malenkovas gerai žino, kad komunizmas gali užvaldyti pasaulį tik geruoju, ne jėga, ne ginklais. Stalinas to nesuprato“

„Ach, koks geras vynas! Tikras mano Borgonja! Bet sakykite, kuriems galams mums gadinti tokią puikią vakarienę su politika. Vis ta politika... Kaip gera tenai mano kasykloj Peru. Tenai niekas iš mano darbininkų nežino nei apie Eisenhowerį, nei apie Malenkovą. Jiems nereikia nei atostogų, nei sindikatų. Tenai viskas taip naturalu, taip paprasta, taip primitif kaip 400 metų atgal, kai ispanai atradė tą neapsakomą šalį...“

(Pagal **Indro Montanelli** iš italų kl. verté **V. T.**)

JUOZUKO NELAIMĖ

Juozukas, eidamas į mokyklą, pamaté, kad jau véloka. Bėgdamas visu greičiu, kad laiku atbėgtų ir negautų nuo mokytojo barti, meldžiasi:

— Viešpatie, padėk man laiku nubėgti į mokyklą!

Juozukas atbėgo kaip tik prieš pat skambutį, bet, visu greičiu bėgdamas pro duris, užkliuvo ir parkrito ant žemės.

— Ačiū, Viešpatie, kad padėjai atbėgti, bet nereikėjo manęs stumti...

Mokslas — MENAS, Literatūra

Henrikas Nagys

SAULĖS LAIKRODIS

PASKUTINĮ randą įrėžiau į tilto turėklą:
Ar ne aš pasakiau sudiev savo pasakų sodui?
Vasarų debesys miega ant tvenkinio juodo.
Miega po mano medžiu jo raudonas šešėlis.

Mano pilies langai į saulėlydžio dangų
Žiūri pro tuščią, pašiurpusį rudenio mišką.
Mano pilies! O nepaliestos spindi jos durų rankenos —
mano rankom nepaliestas spindi jos veidas išblyškęs...

Niekados nakties nebebus. Bus vakaras, vakaras, vakaras.
Vasaros niekad nebus. Bus ruduo. Per amžius — ruduo.
Dievas pridengė rankomis saulės ugniakurą.
Sukrekėjo po tilto turėklais tekėjęs vanduo.

Ar ne aš pasakiau savo pasakų sodui sudiev?
Nužudytas paskendo mano medžio šešėlis
giliam tvenkiny... Mano pilies
miręs saulės laikrodis miega ant smėlio.

MERGAITĖS RANKOS

O, KAIP žydi tavo išblyškę delnai nakty!
Apsvaigę drugiai tupia ant jų ir užmiega.
Ant jų galėtų ilsėtis ir mano širdis —
tavo blakstienų šešėly, kaip ant kvepiančio sniego.

Tavo lūpos ir ją palytėtų, galbūt, —
sūrų kraujo ir jūrų vandenio lašą.
Tokia tyla po klajonių, vėtrų, žaibų!
Viešpatie, tokia tyla ir ramybė bekraštė!

Noriu užmigt. Tavo žydinčių rankų pusnynuos
leisk, tegu ilsis nugrimzdusi mano širdis.
Ir teužpusto akis man ir tuščią krūtinę
degančiu smėliu šios žemės vėjai karšti.

GRĮŽIMAS

SPINDI saulėj langai po audros ir lietaus,
mano tėviškės namo langai.
Sugrįžtu iš kelionės ilgos ir matau:
skęsta saulėje tėvo namai.

Beržo tošis balta, kaip balandžio sparnai.
Klega medžiuose paukščių minia.
Mane sveikina kaimo linksmi kaminai,
mirguliuodami saulės tvane.

Basos kojos surinka iš džiaugsmo — tai ji!
mano tėviškės kiemo smiltis.
Ir nuo raudančių rankų nukrinta klaiki
prakeikimo naktis.

RILKE / HERBERT STEINER

Jis buvo pirmas poetas, kurį girdėjau skaitant savo eiles. Nei vieno iš tų, kuriuos teko girdėti véliau — o keturi iš jų ar penki padaré man lemiamos įtakos — negaléčiau su juo palyginti. Aš tuomet dar mokiausi ir ruošiausi universiteto studijoms. Žinojau tik savo palinkimų kryptį. Prieš metus buvau skaitęs Valandų Knygos dalį. Ir po tó išgirdau jį skaitant savo eiles viename salone, kur paprastai būdavo rengiamos meno parodos (viena iš jų skirta Rodin piešiniams). Šimtai skaitytojų pradėjo sekti paskutinius jo darbus. Bet anuomet jis dar nebuvo garsus.

Prieš mus stovėjo Rilke. Liesas ir keisto veido. Ant stambių ir negražių lūpų krito totoriški ūsai. Aukšta, plati, aštrių kampų kakta.

Rečitalį jis pradėjo Vaizdų Knygos ir pirmaisiais Naujų Eilėraščių dalykais, réžiančiai akcentuodamas balses ir ritmą. Pradžioj jis mane nuvylė (véliau teko girdėti Stefan Georg rečituojant panašiu būdu, tik daug disciplinuočiau). Bet jo tonas greit pavirto į užburiančią muziką, vienintelę ir nepasikartojančią muziką, kuri žodį daré skambiai plastišku. Tai buvo jo muzika. Ar ji, metams bėgant, pasikeitė, kaip ir jo poezija? Kunigaikštienės Marie Taxis nuomone jo Elegijų dikcijos moduliacija skyrési nuo ankstesniosios. Kalbėdamas apie savo rečitavimo manieros efektą jis pats mums pasaké, kad jo poema Jonas žiaurusis pavirto į draminės realizacijos pavidalą, kurs auditoriją tiesiog pavergdavo. Tai gerai sutampa su mano prisiminimais. Nebeprisimenu, ar jis aną vakarą skaitė Carus. Bet esu tikras, kad skaitė Juozapo sutartį, Panterą, Norėčiau būti vienas iš jų, Ispanų šokėją. Girdėjome taip pat Karuselę. Prisimenu, sekdami jo balsą, matéme kaip supuoklé, kyla iki vertikalinės padėties ir po to, jogai sulėtėjus, pamažu praranda savo greitį ir pagaliau sustingsta, nejudri.

Skaitydamas balto dramblio refreną Rilke lengvai šypsojosi. Kitą vėl, spektrišką išvaizdą matéme, kai jis nepaprastai blaiviai ir naiviai skaitė tą Malte fragmentą, kur aprašoma šambeliono mirtis.

Aktui pasibaigus, nuėjau jo pasveikinti. Po kelių dienų, vienos paskaitos apie Rodin proga, irgi, trumpai su juo kalbėjausi. Tuomet jis, tartum skaitydamas mano mintis, eilėmis, kurios pasirodė daug véliau, man pasaké: „Nepasitikėk perdaug knygomis". Ar aš paklausiau jo patarimo? Tiksliau sakant — iki kurio taško šį jo patarimą vykdžiau? Nežinau. Tačiau tikiuosi, kad šios poemos finalas tapo realizuotas.

Teko man ir véliau matyti Rilkę, bet pasišnekėjimo progos jau nebeturėjome. Vokiečių kalbos nemokėjęs Paul Valéry teiravosi apie jį. 1922 m. lapkričio mėn. jie dar nebuvo susitikę. Aš pasiunčiau Rilkei kaikuriuos Paul Valéry raštus, kuriuos anuomet įsigyti nebuvo

Rainer Maria Rilke

lengva. „Jūs užžiebėte augštą liepsną..." — rašė jis man. Ir kiek véliau, 1923 m. vasario 17 d.: „Šią žiemą praleidau laimingai, vienoje iš gražiausių po (Valéry) kūrybos sričių, su entuziazmu dirbdamas prie Charmes vertimo."

Nuo to laiko, kaip daug pažinčių gimė po Rilkės ženklu! Aš gyvenau Muzote, sename Valais bokšte. Ten galėjau klausytis peizažą gyvinančių upelių ūžimo ir šnabždėjimo. Daug valandų praleidau Duino alyvų parke, ties mažyte šviesos maudoma buchta. Buvau ir Bohemijoj, kunigaikščio Alex Taxis rezidencijoj, Rudolf Kassner draugystėj, kurs mane supažindino su šeimininkais.

Lautschin terasa, laisva ir draugo saugoma ties ja palinkusių medžių viršūnių! Terasa, ties kuria lengvutis vėjas dvelkia, nešdamas kvapus šimtų žydinčių heliotropų, „stebuklinga violetiné sfera, aplink kurią, tai pakildamas tai vėl nusileisdama, maloniu deriniu skraidė peteliškių konsteliacija. Magiška išnykusio universo vieta!"

Ten buvo ir ligoné kunigaikštienė. Šalia jos „puikus senis" (kaip jį vadindavo Kassner) kunigaikštis, visų žmonių ir gyvulių draugas, nepaprastai humaniškas. Sausame, fauniškame jo veide žvilgėjo budrios akys, vis dar mylinčios gyvenimą. Jis kalbėjo apie arklių iškylas su imperatoriene Elžbieta, apie Alaskos medžiokles, apie anuomet vakariečiams uždraustas išvykas į Tibetą. Vienąsyk, padaręs aliuziją į savo senyvą amžių, jis pasaké: jei turėčiau dalyvauti kurioj nors Liverpoolio steeple-chase, nė valandėlės nelaukdamas vykčiau."

Priešais kunigaikštį stovėjo Rudolf Kassner su savo penetroujančiu žaibų pilnu žvilgsniu. Jo balsas buvo pliekiantis, imperatyvus. Karts nuo karto jis vis prisimindavo Rilkę. „Kiekvienas jo žodis liudijo poetą. Čia pat, šioj terasoj stovėdamas, jis mums kalbėjo apie Duererio Melancholiją. Jis ją pasakojo. Jis buvo nepalyginamas, arba palyginamas tik su pačiais gražiausiais jo paties raštais."

Keistas buvo gyvenimas, iš kurio ištryško jo kūryba. Neturėdamas tėvynės, poetas perėjo daug šalių, lanké daug pilių, kur eksploruodavo šeimininkų geneologijos medį, lyg būtų koks žemėlapis, ėjo per salonus ir studijas, reikšdamasis neužmirštamu būdu, pažino įvairias kalbas, kurių harmonija lenkési jo balsui, priešindamasis visokiems varžtams ir visuomet ištikimas, neramus ir užburiantis. Epochos ir jo paties konvulsijos jį atvedė į Muzot bokštą, tą jo paskutinį peizažą, ant dviejų didžiųjų kalbų ribos. Jo gyvenimas atsispindi tūkstančiuos

(Tęsinys 5 psl.).

ATDARAS HORIZONTAS

KARL Jaspers atšventė savo gyvenimo 70 m. sukaktį. Šia proga didžiojo filosofo reikšmei paryškinti, jo gerbėjai, mokiniai ir bičiuliai (filosofai, poetai, medikai, sociologai etc.) išleido rašinių knygą, vardu ATDARAS HORIZONTAS, kurioje t. k. bendradarbiauja: **Albert Camus, Aldous Huxley, Ortega y Gasset, Paul Ricoeur, Edgai Salin, Emil Preetorius, Alfred Weber, Gerhard Krueger, Fumio Hashimato ir Helmut Plesner.**

Albert Camus duoda fragmentą iš „L'homme révolté" studijos, kuri, kaip žinome, sukélė daug triukšmo ir davė pradžią garsiajai Camus —Sartre polemikai, privedusiai prie šių dviejų prancūzų egzistencializmo vadų „išsiskyrimo". Ypač įdomios yra Camus pastabos apie Hegelio formulę — „Dievas be žmogaus yra lygus žmogui be Dievo". Ortega y Gasset skelbia dalį savo neišleistos knygos „Filosofijos pradžia", kur liečia religijos, filosofijos ir poezijos problemas, komentuoja Dilthey"o „Filosofijos esmę" ir pirmųjų filosofų santykį su religija (Parmenides, Heracles ir k.). Aldons Huxley duoda vieną skyrių iš „Themes and Variations". Paul Ricoeur svarsto filosofijos istorijos klausimą. Alfred Weber rašo apie „žmogų ir jo atsinaujinimą" (fragmentas knygos „Apie istorinę egzistencijos prasmę. žmogus. Istorija ir trascendencija"). Rinkiny telpa taip pat Stepan Andres essay „Poeto palikimas", Dorf Stenberg „Jasperso proza" ir d. k. svarių darbų.

Pr. B.

H. ŠALKAUSKAS / TRYS MOTERYS

GYD. A. LAUCIS

VĖŽYS

Iš visų ligų gal pati pikčiausia yra vėžio liga, nes iki šiol dar néra išrasta vaistų, kurie tą ligą galėtų nugaléti. Medicinos mokslas deda daug pastangų kovoj su vėžio liga ir panaudojamos didelės sumos pinigų įvairiems bandymams. Jau vien vėžio ligos vardo paminėjimas sukelia baimę žmonése ir tuoj galvojama apie mirtį, nes dėl klaidingo supratimo galvojama, kad vėžys yra neišgydomas. Vėžio liga, kaip ir kitos ligos, pradedant laiku gydymą, yra išgydoma. Todėl reikalinga tą baisųjį žmonijos priešą—vėžį — pažint, kovot su juo be baimės, imant démesin, kad laikas dirba vėžio naudai: kuo anksčiau pradedamas gydymas, tuo daugiau galimybių pasveikimui. Daugiausia miršta ligonių dėl širdies ir kraujagyslių susirgimų. Antroj vietoj seka vėžio liga. Argentinoj kasmet miršta 25.000 ligonių dėl vėžio ligos; Šiaurės Amerikoj 1940 metais miré dėl tos pačios ligos 170.000 ligonių. Moterys vėžiu suserga dažniau, negu vyrai. Pas moteris vėžys įsigali pirmoj vietoj krūtyse ir gimdoj. Toliau seka oda, virškinamieji organai (skilvys, kepenys, žarnos), plaučiai, šlapumo pūslė ir tt. Reikia kiekvienam žinoti bent svarbiausius tos ligos pasireiškimus, kad laiku pradėjus gydymą.

Reikia pripažint, kad, priešingai kitoms ligoms, kurios prasideda su skausmais ir karščiu ir lyg varyte varo pas gydytoją, vėžys prasideda nejučiomis, be jokių nusiskundimų iš ligonio pusės. Kitas ligas sukelia maži kūneliai, vadinami bakterijomis, o vėžys pradeda augti lyg savaime žmogaus kūne ir tik po kurio laiko apčiuopiamas ar pastebimas kurioj nors kūno dalyje guzas. Kaip žinome, žmogaus kūnas yra sudėtas iš mažų dalelių-celių, lyg namas iš plytų. Vėžio atveju celės pradeda sparčiai augti ir to pasėkoj atsiranda guzas, kaip pav. medžiuose atsiranda kerpės ar pas žmones karpos. Guzai būna dviejų formų: vieni yra tam tikroj kapsuloj (apvalkale) lyg pagalvė užvalkale, o kiti to apvalkalo neturi. Pastarieji beaugdami suardo sveikas kūno dalis ir kenkia visam kūnui. Pirmieji guzai (tumor) vadinasi gérybiniai, o antrieji piktybiniai arba tikraja to žodžio prasme vėžiu. Gérybiniai guzai lengvai operacijos būdu pašalinami, be jokios žalos kūnui. Antrieji (piktybiniai) laiku operuojant taip pat visiškai pašalinami, bet vėlai pradėjus gydymą, kraujas guzo dalelės išnešioja po visą kūną ir guzą jau operacijos būdu nebegalima pašalint, nes įvairiose kūno vietose pradeda augti nauji guziukai. Vėžys gali slėptis įvairiuose pavidaluose: karpose, apgamuose, spuoguose, ilgai negyjančiose žaizdose. Karpos, apgamai, spuogai gali ilgą laiką pasilikti tam pačiam stovyje, bet kartais ima staiga didėti, odos pigmentas (spalva) pasikeičia ir gali pavirst vėžiu. Jei vėžys atsiranda odoj, burnoj, ausyse, bendrai, matomoj vietoj, ligonis kreipiasi tuoj pas gydytoją, bet jei pradeda augt plaučiuose, skilvyje tai yra pavojus, kad jis išsiplės nepastebimai. Todėl reikia bent vieną kartą per metus tikrintis pas gydytoją sveikatą, daryti kraujo analizus ir rentgeno nuotraukas.

Vėžys pasireiškia įvairiausiu pavidalu, žiūrint kokioj kūno dalyje atsiranda. Skilvio vėžys duoda vėmimus, virškinimo sutrikimus, blogą kvapą iš burnos, viduriavimus, svorio kritimą. Plaučių vėžys duoda kosulį, skreplius su kraujais, skausmus. Gerklės vėžys išsaukia nuolatinį užkimimą.

Priežastys, kodėl pradeda augt vėžys, iki šiol dar pilnai nežinomos. Tačiau kai kurios jau yra ištirtos. Pav. dažnas jaudinimas ar trynimas odoj gali išsaukt vėžį, kas pasitaiko pas stiprius pypkės ir cigarečių rūkorius. Pas rūkorius pasitaiko lūpų ir liežuvio vėžys. Del blogų dantų ar dantų šaknų, kurios sužeidžia burnos gleivinę gali atsirasti vėžys. Skilvio žaizdos (ulcera) gali virsti vėžiu. Kai kurie chemiški skysčiai, pav. derva, tabakas, karšti valgiai, erzinančios dujos palengvina vėžio atsiradimą. Vėžys gali atsirasti kiekvienam amžiuj, bet būna dažnesni susirgimai po 30—40 metų. Vėžys néra užkrečiama liga, todėl galima be baimės kartu būti su vėžiu sergančiu. Kad vėžys yra paveldima liga, taip pat ginčijama. Vieni mokslininkai yra nuomonės, kad vėžį sukelia mikrobai, tačiau kiti tai neigia.

Išvengimui vėžio ligos reikia vengti erzinančių dalykų: dulkių, tabako, alkoholio, erzinančių dujų. Darbovietėse naudoti specialias kaukes prieš dulkes ir dujas. Sutaisyti sugedusius dantis, ištraukti dantų šaknis, kad nežeistų liežuvio ir burnos. Vengti kūną veržiančių, trinančių drabužių: diržų, gorsetų ir tt. Pastebėjus kokį guzelį kūne, tuoj kreiptis į gydytoją; kreipt démesį į svorio sumažėjimą, kraujavimus, stoką apetito, nuovargį, kosulį, užkimimą, kietus vidurius ar viduriavimą, į žaizdas, kurios ilgą laiką negyja. Jei pasikeičia karpų, apgamų, odos démių spalva ir dydis, tuoj kreiptis į gydytoją. Dažnai ligoniai bijo eiti pas gydytoją, kad neatrastų vėžio ir tuo pralošia laiką, kada dar būtų buvę galima ligą pilnai išgydyt. Pirmoj stadijoj, kad guzas yra dar tik pradžioj, pasveikimų skaičius siekia iki 70—80 procentų, o antroj stadijoj, kada vėžys įsiskverbia į kraują, išgijimo galimybės sumažėja iki 30 procentų. Medicina vėžio gydymui naudoja chirurginį būdą, rentgeno spindulius ir radium, kurie veikia labai gerai, tačiau nereikia užmiršti, kad vėžio ligoj kiekviena sekundė dirba ligonio naudai. Reikia tikėtis, kad prie dabartinės mokslo pažangos, kuri beveik kasdien atranda naujus vaistus, netolimoj ateityje bus surastas geresnis gydymo būdas ir vėžio ligoj, ypač kreipiant visas pastangas į naujai atrastą atominę energiją.

ELTOS ŽINIOS

O VLIKo pirmininkas M. Krupavičius ir VT pirmininkas K. Žalkauskas pasveikino telegrama Vokietijos kancleri Adenaueri jo 78 metų amžiaus proga.

O VLIK pirmininkas M. Krupavičius švenčių proga pasiunté sveikinimo telegramą V. Vokietijos Feder. Respublikos kancleriui Adenaueriui. VLIKas ir jo Vykdomoji Taryba per šventes yra gavę daug sveikinimų su linkėjimais sėkmės darbe. Lietuvos ministeris Pietų Amerikos kraštams Dr. K. Graužinis savo sveikinime VLIKo pirmininkui, be kita ko, pažymi: „Nors pasaulio įvykiai taip klostosi, jog dar vis neaiškios Lietuvos ir kitų pavergtųjų išlaisvinimo perspektyvos, vis délto malonu konstatuoti mūsų bylos aktualėjimą. Ryšium su Kersteno komiteto tyrinėjimais čia nuolat spaudoje pasirodo Pabaltijo valstybėms palankių informacijų ir komentarų. Po šaunių p. Fotser Dulles pareiškimų galima ramiau žiūrėti į numatomas derybas su komunistais, iš kurių greičiausiai, kaip paprastai, nieko pozityvaus neišeis. Šia proga aš ir mano bendradarbiai reiškiame savo sveikinimus Vyriausiajam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui ir linkime sėkmingo darbo 1954 metams."

O Per „Am. Balsą" ir kitus radijus perskaityti visos eilės JAV įtakingų senatorių ALTai įteikti pareiškimai Lietuvos bylos reikalu. Visuose juose reiškiamas tvirtas ir nepalaužiamas įsitikinimas, kad Lietuva ir vėl bus laisva. Džiaugiamasi nepalaužiama lietuvių tautos dvasia ir jos atsparumu okupantams. Senatorius Lehmanas, nuoširdžiai atjautęs tragiškus įvykius mūsų tėvynėje, kartu įspėja amerikiečius, kad jie niekados neprivalo užmiršti savo pareigų lietuvių tautai. Amerikos lenkų organizacija "The American Order of General Pulaski" Mineoloj, L. I., priémė rezoliuciją, kurią išsiuntinėjo JAV įstaigoms ir kongreso nariams. Ordinas, griežtai pasisakęs prieš komunistus, pareikalavo, kad į Jungt. Tautas būtų priimtos Italija, Ispanija, Laisvoji Airija, laisvieji lenkai, čekai, lietuviai, estai ir kt. Organizacijos pirmininku išrinktas pulk. B. T. Anuskewicz.

O Paryžiuje įvyko Pasaulinio Motinų Sąjūdžio kermesė, kurią globojo Prancūzijos respublikos prezidentas. Dalyvaujančių tautų sąraše, kuris buvo iškilmingai iškabintas, figūravo ir Lietuva.

(Atkelta iš 4 psl.).

laiškų, kurių mes pažinome tik dalį, nes kasmet vis rodosi neišleistieji rinkiniai. Tai nepaprastas portretas žmogaus, kurs nepailstamai, per dvidešimt penkis metus, eikvojosi laiškuos, juose vis atsispindėdamas, atsidengdamas, atsiduodamas bei neigdamasis, vis su švelniausia kurtuazija.

Rilkės kūryba vystési ypatingai, iškildama vieniša jo kalbos plote. Ar tas pats Rilke rašė Valandų Knygą ir Sonetas Orfėjui? Amžinai, amžinai nauja pradžia. Net ir iš mirties patalo jis siunčia savo jieškantį žvilgsnį tolimiems krantams, nes jo evoliucija dar nepasibaigė po anų žiemos vakarų, kai jis pagaliau išleido Elegijas ir Sonetus. Kuria kryptim linko jo paskutiniųjų metų eilės?

Ir kiek misterijos yra toj nepasprastoj atrankoj, kuri nustato jo kūrybos linkmę! Išverté **J. K.**

JONAS GAILIUS

KUNIGAS

VIENO ŽMOGAUS IŠPAŽINTIS

Vienas esu svetimame mieste ir balsu šaukiu Tavo vardą, Motute!

Ką tik atlaikiau Mišias. Tačiau Jėzus man nepriekaištavo. Priešingai, — priémęs Jį, lengviau atsidusau. Juk Jis, kaip geriausias Tėvas, dovanoja septyniasdešimt septynis kartus. Meldžiausi už Tave, tačiau tik gyvuosius minėdamas; atsimindamas mirusius, negaléjau Tavęs įrikiuoti į jų tarpą. Gal Tu iš tikrųjų dar gyva?

Paskui klūpėjau, bet negaléjau melstis. Pakėliau akis į Nukryžiuotąjį ir mąsčiau apie Tėvynę, Tave, apie savo žmones. Tą akimirksnį savo dvasia buvau prie tėviškės altoriaus ir mačiau Tave, belinguojančią maldos ekstazėje. Žinojau, kad Tu meldiesi už mane . . .

Teisingi buvo žmonės, kurie plaké mane. Kiekvienas jų žodis buvo pagrįstas: jie niekuomet neprikaišiojo man, kai tinkamai ėjau savo pareigas. Teisingai jie saké . . . perilgai kalbėdavausi su savo bičiuliais, nors tuo metu galėdavau ligonius lankyti; perstaigus būdavau kalboje, o ypač, jei kas mane užgaudavo . . . Mišias paskubomis laikydavau, tartum namuose kas degtų . . .

Melskis už mane, Motute, nes tik Tavo maldos sustiprina. Paprašyk, kad Visagalis leistų atpirkti mano kaltę, mano didįjį nusikaltimą. Kad ir svetur gyvendamas, tarnaučiau žmonėms, būdamas jautrus jų vargams ir skausmui. Kad degčiau Jam, kaip žvaké ant altoriaus, kol visai nesudegsiu. Kad visos mano jėgos ir gabumai tiktai Jam tarnautų.

Sudiev, Motute! Sudiev, Auginėjėle! Sudiev!

Bučiuoju Tavo rankas

sūnus kun. Antanas".

2.

SLĖPTUVĖJE

Ši antraštė ne mano sugalvota. Apiplyšusiame užrašų sąsiuvinyje atradau 1945 metų kovo mėn. atsiminimus. Jų viršuje, matyt, kiek vėliau pieštuku įrašytas šis žodis ir nupieštos krintančios bombos.

„Gerasis Ganytojas guldo gyvybę už savo avis . . "

Mano Viešpatie, dėkoju Tau, kad nors kartą leidai man nugaléti baimę ir žmonių tarpe pavojaus metu pasilikti! Slėptuvėje jaučiau ne tik juos, bet ir Tave. Buvai arčiau manęs, negu Mišių metu ateidamas į mano širdį. Galėjau mirti kartu su Tavimi . . .

Nuliūdau, kai, nuvažiavęs į Berlyno priemiestį atlaikyti sekmadienio Mišių, koplyčioje pasigedau Plienaičio. Kai po pamaldų paklausiau žmonių, ar jis šiandien dirba, viena moteris man pasaké:

— Niekas pas mus šį priešpietį nedirbo . . . O kas link Plienaičio, tai galiu teisybę pasakyti: jis sako, komunistai vistiek mus pasivys, tai bus geriau, jei su kunigais jokių reikalų neturėsiu . . .

— Tai pavojaus metu jis mano Berlyne pasilikti? — nustebau.

— Ne tik pats mano, bet dar kitus prikalbinėja. Girdi, kur nubėgsi: į Atlantą prisiskandinti? Jei pasaulis, sako, parduotas Belzebubui, tai reikia jam ir tarnauti.

Kai suvalgiau liesus pietus, rengiausi į namus grįžti. Berlyną su priemiesčiais kiekvieną vakarą bombarduoja, o mano miestelyje saugu: prazvimbia léktuvai ir niekam né plaukas nuo galvos nenukrinta.

Kai, sudėjęs savo daiktus į lagaminą, ėmiau apsiaustą, staiga atsistojo keturių vaikų motina ir man pasaké:

— Likis, kunigėli, nors kartą su mumis. Bus daug drąsiau, jeigu arleplanai užskris. Jei ir bombą užmestų, vis būtų drąsiau kartu su kunigu mirti . . .

Į mane įsmigo visų keturių vaikų akutės. Visos jos prašė pasilikti. Trumpą valandėlę svyravau: daug saugiau namuos, tačiau čia — mano žmonės, kurie kasdien pergyvena léktuvų motorų ūžimą ir krintančių bombų spygį.

— Gerai, — tariau, — liekuosi su jumis.

Koridoriuje pastebėjau Plienaitį. Švilpaudamas, kepurę ant šalies perkreipęs, kiūtino dumdamas cigaretę ir į mane né nepažiūrėjo. Norėjau šūktelti, tačiau prie manęs priėjo keturių vaikų tėvas ir, uždėjęs ant paties ranką, pasaké:

— Palikite jį ramybėje. Jis su žodžiais nesiskaito . . .

Surengiau su vaikais pramogėlę: pasakiau jiems pasaką apie užkeiktą karalaitę, papasakojau apie Kūdikėlį Jėzų, slapstomą nuo Erodo kareivių, o vaikai padeklamavo eilėraščių, pašoko suktinį ir émė minti mįsles.

Buvo jau sutemę. Žmonės ėjo iš valgyklos, nešdamiesi švariai nuplautus šaukštus ir šakutes.

Staiga suspiegė sirena: klaikiai, visaip moduliuodama paskutinį perspėjimą.

Tėvai nusitvėré iš anksto parengtus ryšulius, vaikai susirinko maisto likučius nuo stalo, aš pasiėmiau lagaminą.

Kai išbėgome į kiemą, lauke buvo šviesu kaip dieną. Visas dangus buvo nusagstytas žėruojančiais žiburiais. Iš vakarų šiurpiai burzgėdami slinko mirties pranašai.

Po kelių akimirksnių sulindome į pailgą slėptuvę ir pradėjome rengtis puolimui. Aplinkui mane spaudėsi būrys vaikų ir suaugusiu.

— Laimė, kad šiandien turime kunigą! — pasaké pagyvenusi moteris. — Jei kaip, nors išrišimą gausime.

Man stukteléjo vyras į šoną ir akimis parodė pasitraukusį Plienaitį. Nespėjau gerai įsižiūréti į jo veidą, kaip staiga šviesa užgeso ir netoliese sugriaudė bombos sprogimas.

Pusbalsiu kalbėjome rožančių. Kai driokstelėjo antras sprogimas, o netrukus trečias, paraginau padaryti sąžinės sąskaitą ir susitaikyti su Dievu.

Visa slėptuvė tyléjo, nei vienas nesipriešino. Tyléjo ir Plienaitis. O gal ir jis stengėsi susitaikyti su Aukščiausiuoju . . .

Tylomis meldžiausi už jį. Melsdamasis, visą laiką žiūrėjau į jo pusę, nors mačiau tiktai juodą tamsybių sieną. Man tą akimirksnį atrodė, kad Viešpats aiškiausiai kalba į žmones nelaimių ir pavojų metu. Jis, kaip tėvas vaikus, pagąsdina, pagraudina ir tyloje palieka susimąstyti.

Mūsų slėptuvė paliko nekliudyta.

Kai atsidūrėme kieme ir visi pradėjo garsiai kalbėti, priėjau prie cigaretę sukančio Plienaičio ir pasakiau:

— Turbūt, ir jūs meldėtės slėptuvėje su manimi.

Jis pažiūrėjo į mane nustebusiomis akimis, pasisuko eiti, bet vėliau atsigrįžo ir taré:

— Nuo Dievo niekur nepasislėpsi.

— Ir nuo Jo meilės, — pridėjau.

— Ir nuo kunigų, — plačiai šypsodamasis užbaigė.

Daugiau jis man nieko nepasaké. Nenorėjau né aš jam įkyréti. Tačiau ilgai mąsčiau apie jo žodžius ir priėjau išvadą, kad galbūt jis labiau tiki nei kiti. Tik gal jo dvasia pavargusi ir prigimtis kiek šiurkštesnė.

3.

AKMUO

Šituos lakštelius atradau dviem raudonais brūkiais užbrauktus. Jų viršuje nebuvo jokios antraštės. Perskaitęs, priėjau išvadą, kad kun. Antanas norėjo net sunaikinti juos: akmenys niekam néra malonūs ir kiekvienas stengiasi juos ko greičiausiai užmiršti. Turbūt, ir kun. Antanas troško užmiršti į jį mestą akmenį, bet apsigalvojęs įjungė jį į savo atgailos vainiką.

„Kas iš jūsų be nuodėmės, tegu pirmas meta į ją akmeniu" . . .

Mano siela buvo apsnūdus, kaip paukštė, ištrūkusi iš medžiotojo žvilgsnio. Turbūt, perdaug apsipratau su karo pabaiga, su tyliomis naktimis ir pamiršau, kad dar taip neseniai viršuj mano galvos ant plono plaukelio suposi išgąlastas kardas.

Bet Tu, Viešpatie, prižadinai mane artimo piktu žodžiu, sujudinai širdį, kad ji, valandėlę pasikankinusi, budėtų ir visuomet atsimintų aukštumas.

Akmuo, mestas į mano sielą, sužeidė ir nubaudė: aš neturėjau teisės priešintis, nors skausmo akimirksnį sušukau: ką aš tau padariau, kad tiek neapykantos tavo žodžiuose? . .

O buvo sauléta vasaros diena, kuri išviliojo mane į šilą, kad pamatyčiau alpuliu šlamančias pušis, sudžiūvusias samanas su smilgomis ir prieš saulę besišildančią gyvatę.

Gyvaté! Koks šiurkštus ir neapkantus žodis! Juo žmonės vadina tuos, kurie iš pasalų puola ir skaudžiai įgelia, né gintis neleisdami.

Kai paréjau į tirštai mūsiškių apgyvendintus namus, pradėjau pasakoti apie šile matytą gyvatę. Tuo metu viena našlė atsikėlė ir, siautusi į mane piktą žvilgsnį, išėjo iš kambario.

Klausiančiomis akimis apsidairiau. Tiesiai į mane žiūrėjo nuoširdžios Juozapienės akys, o jos vyras virpančiais pirštais kimšo į pypkę tabaką.

— Neimkite į galvą, kunigėli, — pagaliau, pasaké, degdamas žiebtuvėlį, tarsi aš ką nors būčiau žinojęs. — Kunigus visi mėgsta apkalbėti. Tokia jau jūsų dalia. O ar ji ką sako ar ne, — niekas nekreipia démesio.

— Ką ji apie mane saké? — paklausiau ir jaučiau, kaip kraujas plūsteléjo į mano veidą.

— Žinote moteris, — tarsi vengdamas ką aiškesnio pasakyti, žiūrėdamas pro langą atsaké. — Jei tik su kuo ilgiau pakalbate ar pajuokaujate, — vis kam nors užkliūvate.

— Ačiū, dėde! — pasakiau ir nuėjau į savo kambarėlį.

Pirmiausia visas mano vidus protestavo: ar aš ne toks pat žmogus, kaip ir kiti? Ar aš neturiu teisės pakalbėti ne tik su vaikais ar seneliais, bet ir su jaunimu? Ar man draudžiama juokauti? Žmonės mėgsta matyti kunigą prie altoriaus arba su brevijoriumi kur nuošaliai besėdintį. O ir ji — mane akmenį metusi — pilna ydų: tai ji nuo ryto iki vakaro užkabinėja kiekvieną, kuris jai neparankiui, tai ji . . .

Mano įkaitusias mintis sustabdė Nukryžiuotasis, kurį netyčia susirado mano akys. Jis merdėjo išskėtęs rankas, melsdamasis už mus visus — o gal daugiausia už ją.

— Viešpatie, — atsidusau, — buvau užmiršęs, ir Tu nuplakei mane. Aš nebuvau kunigas, o tik paprastas žmogus, kai kvatojausi jaunimo būryje, ir Tu man priminei, kad nuolat turiu budėti ir neužsimiršti, nepiktindamas mažutėlių . . .

Ilgai buvau užsidaręs kambarėlyje, bet vistiek nenusiraminau. Manyje visą laiką kovojo žmogus ir kunigas — eilinis, paprastas žmogus ir sielų vadovas.

Viešpatie, žinau, kad turiu viską prarasti, kad Tave atrasčiau! Žinau, kad turiu savęs atsižadėti, kad kitus Tau laiméčiau! Bet, Viešpatie, tik Tu vienas geriausiai žinai, koks esu silpnas ir nevykęs Tavo tarnas.

(Bus daugiau).

Budėk

SKAUTŲ SKYRIŲ veda vyr. skltn. Vyt. Namikas

SELMA LAGERLOEF

MELI

Kiekvienas, pamatęs ją gatvėje, nenorom pagalvoja: kaip jinai nelaiminga. Vargšas kuprotas kūdikis, kokia ji nelaiminga.

Jai téra septyneri metai, bet ji turi siaurą, pailgą veiduką ir ilgas plonas rankas. Išleisdama gatvėn, motina apvelka ją ilgu apsiaustu didele apikakle, dengiančia giliomis raukšlėmis nugarą.

Susitikę žmonės klausinėja ją apie žaislus ir léles, stengiasi kalbėt su ja, kaip su paprastu vaiku. Nejučiom pradeda jie kalbėt garsiai ir gyvai, kelia balsą, kad tik jame nesuskambėtų pasigailėjimas ir užuojauta, kurie savaime jame pasigirsta. Ji yra mažytė ir smulki, ir sunku tikėti ją esant daugiau kaip penkerių metų. Lig šiol buvo manoma, kad ji esanti per maža mokyklai lankyti, bet štai nuo rudens ji jau žada pradėti.

„Ak, Meli, kaip linksma Tau bus mokykloj. Ten tu rasi sau draugių, galėsi su jomis žaisti. Tai bus kas kita, nebereikės tupėti vis pas mamą, namie". Ji pakelia savo mažąjį, perregimą veidelį, ir jos šypsenoj sušvinta viltis. Bet tikriausiai visi tie žodžiai apie drauges, mokyklą ir žaidimus yra jai negyvi. Šis mažas, švelnus Dievo padaras yra priverstas gyventi visai kitokiu gyvenimu, nekaip paprastas vaikas. Ir iš tiesų — tik pradėjusi lankyti mokyklą, Meli jau turėjo nutraukti. Jos motina pasakoja pašnibždom, kad Meli tai buvo per sunku. Ji būdavo taip nuvargusi, jog turėdavo visą popietį guléti. Ir dabar žmonės sveikina ją pritardami, kad ji galinti būt pas mamą, namie, lygiai kaip sveikino pirma ją, galėsiančią nuo jos išeiti. „Taip, Meli, dabar mama Tave mokys. Ir tu turi įsigyti sau gaidį, kurs réks kiekvienąsyk, kai Tu išmoksi naują raidę". — „Ne, Meli dar nesimokys skaityti", sako jos motina. „Pirmiausia ji mokysis skambinti". — „Šit kaip, Meli skambins?"

„Taip, Meli skambina noromis. Dabar ji vaikščioja pas muzkios mokytoją. Sėdėti vienai su mokytoja gražiam kambary ir skambinti — tai Meli ne vargas. Bet mokykloj — ten buvo tiek triukšmo".

Paskui motina vél šnibžda, kad Meli reikalingas bent koks darbas už namų sienų, ji turinti eiti kur nors knygomis nešina, kad jaustųs esanti tokia pat, kaip ir kiti vaikai.

Bet ir muzikos pamokos turėjo būti po poros savaičių nutrauktos. Meli pradėjo skaudėti nugara. Ji esanti per maža, ji turinti kitų metų palaukti.

„Kas jos per gyvenimas? — galvoja žmonės, — „jos, taip silpnos ir kuprotos. Kokia ji nelaiminga!" Bet Meli motina pastebi, kad, kalbant apie nutrauktas muzikos pamokas, vaikas susirūpina.

„Na, bet tai niekis, nes Meli turi namuose tiek daug darbo, tiesa, Meli?"

„Taip", sako mergaitė ir, pasiėmus motiną už rankos, skuba namo atlikti visas tas apleistas, jos laukiančias pareigas. Ir motina eina drauge, betgi atsisuka, ir jos žvilgsnyje tu išskaitai ne rūpestį, ne, greičiau jame slepiasi pasididžiavimas. Tas žvilgsnis verčia žmogų susimąstyti.

Meli tėvas dirba pas stalių. Meli motina yra neturtinga kasyklų darbininko dukté. Tekėdama ji buvo gyva ir darbšti, triukšminga ir gal kiek grubi, gal kiek prasta, na, tokia, kaip kitos. Bet dabar ji labai pasikeitė, jos balsas sušvelnėjo ir veido bruožuose atsiranda kaskart daugiau moteriškumo.

Meli tėvai pasistatė sau mažą trobelę už poros minučių kelio nuo miestelio, ten, atvirame plikame lauke. Jūs sau neįsivaizduojate, kokia ten vieta.

Šis miestas — tai senas kasyklų miestas. Seniau čia už miesto vartų stovėjo ištisa eilė krosnių naugėms lydyti. Na, dabar tų krosnių jau nebėra, bet gamta dar nuo jų neatsigavo. Ji yra tarsi mirusi, ir niekas nepadėjo jai atsigauti.

(Bus daugiau)

BROLIAI SKAUTAI IR VADOVAI!

Palydėjome į praeitį vienus metus ir įžengėme į naujuosius 1954-tuosius. Ta proga sveikinu Jus visus širdingai ir dėkoju už didelį darbą nuveiktą pereitais metais. Gyvas darbas vienetuose, gražios pastangos išlaikant savąją spaudą, gausios vasaros stovyklos ir ypatingai sėkminga mūsų Jubiléjiné Niagaros šventė parodė, kad Brolija yra gyva, stipri ir veržli. Mūsų pastangos buvo gražiai įvertintos sk. tėvų, bičiulių ir plačiosios lietuviškosios visuomenės.

1954-tuosius metus pradėdami, ryžkimės tarnyboje Dievui, Tėvynei ir artimui ugdyti kiekvienas savyje gerą valią bendradarbiaudami savo tarpe, dirbdami skiltyje, draugovėje ar tunte. Gera valia kaip saulė nuskaidrina visus mūsų sielos, proto ir širdies suklupimus, parodo pačius tikruosius kelius einant idealo keliu.

Ugdykime savyje patvarumą kiekviename pasiimtame darbe!

Asmeniškame gyvenime ir skautiškoje veikloje dažnai atsiranda aplinkybių ir kliūčių, trukdančių atlikti sėkmingai uždavinius iki galo. Šaltu vyrišku protu ir įtempta valia savę ir tuos brolius, kuriuos mums skautija patikėjo, priverskime išteséti, nes tik pilnai atliktas darbas ar ištesėtas pažadėjimas suteikia didelio džiaugsmo ir pasitenkinimo, padaro mus tikrais vyrais.

Ugdykime brolišką meilę savo širdyse! Visas mūsų aukléjimosi darbas ir pastangos tarnauti kitiems yra statomas ant broliškos meilės pagrindo. Mylėdami savo brolį, nebijokime jam pasakyti kad ir nemaloniąją tiesą, mylėdami jį įspėkime, mylėdami padėkime.

Visus šiuos privalumus ugdydami kiekvienas savyje, padarysime geros valios, patvarią, kupiną broliškos meilės ir savąją skiltį, draugovę ar tuntą, o tuo pačiu ir visą mūsų Broliją.

Težydi mūsų širdyse viltis, pasitikėjimas šviesia Lietuvos ateitimi ir tvirtas pasiryžimas skirti savę ir savo jėgas Jai, šiandien nelaimingai. **Dabarties valandas paverskime ateities labui, kurį nuvešime mūsų iš pelenų prisikeliančiai Tėvų žemei.**

Į Viešpaties rankas atiduokime savo širdžių naštas ir ryškimės naujais metais dar kiečiau dirbti kaip praėjusiais dirbome.

Budėkime!

v. s. Stepas Kairys
LSB Vyriausiasis Skautininkas.

J. A. V. Kaip žinoma, pr. vasarą čia buvo suruošta III-ji JAV skautų tautiné stovykla prie Los Angeles. Iš 50.000 stovyklavusių skautų 35.000 suvažiavo iš vietovių, esančių per 1.000 mylių nuo stovyklavietės. Iš jų 27.000 atvažiavo 75-iais specialiais traukinias. Tai esąs didžiausias nekariškas pervežimas. Visa stovyklos ruoša buvo gerai atlikta ir pavyzdingai suplanuota.

Prancūzija. Praeitais m. netoli Grenoblio, Alpése, įvyko kapelionų iniciatyva Prancūzijos Skautų S-gos mokomoji stovykla. Lietuvą atstovavo mūsų jaunieji iš Romos: vytiečiai Al. Nekrašas ir Pr. Dauknys MIC. Daugumai pašnekesių ir nurodymams vadovavo Sąjungos Vyr. skautininkas George Gauthier, ir kiti vadovai. Stovyklos dalyviai mūsų broliams iš „už geležinės uždangos" parodė didelį susidomėjimą ir retą brolišką nuoširdumą. Visi doméjosi tiek pavergtosios Lietuvos, tiek mūsų skautų or-jos tremtyje reikalais.

Tremtinių skautų klausimas Lichtenšteino konferencijoje. Pr. „M. V." numeryje buvo duotas T. S. Biuro direktoriaus raporto vertimas, iš kurio buvo galima matyti, kad Konferencija greičiausiai nepakeis politikos tremtinių skautų atžvilgiu. Taip ir įvyko. Po visų gražių sveikinimų bei linkėjimų rezoliucijoje aiškiai pasakyta, kad ateičiai palieka galioti 1947 m. konferencijos rezoliucija Nr. 14. Šios mintis ta, kad tautiniai skautai gali turėti savo vienetus, kurie turi būti registruoti atatinkamo krašto Skautų Sąjungoje.

(„M. V.")

VLADAS VESELAUSKAS

MANO DRAUGAS BARBARUSSO

Motto: Didžiausia šeimos nelaimė yra pavyduliavimas, nes ši „liga" yra neišgydoma.

Manuel Rodriguez ir Elvyra Gonzalez neseniai vedė. Pavaišinti jie vestuvių liudininkų, kaip noréjo, negaléjo. Po sutuoktuvių jaunavedžiai liudininkus pakvietė į artimiausią cukrainę. Po pusvalandžio jaunavedžiai atsisveikinę nuvažiavo į savo namus. Jaunasis toli priemiestyje, kaip argentiniečiai sako „alla donde el diablo perdió su poncho" (ten, kur velnias pametė savo apsiaustą), buvo išsinuomojęs mažą, medinį namuką.

Pro duris pirmoji jėjo jaunoji. Iš kampo dvi didelės žiurkės puolė į išpuvusių grindų skylę ir ten pasislėpė. Jaunoji vos susilaikė nesušukusi. Staigiai, atšokusi atgal, prisiglaudė prie vyro krūtinės. Į tokį namą galėjo ateiti gyventi tik iš didelės meilės.

— Kaip tau, Elvyra patinka šis mūsų židinys? — paklausė Manuel.

Elvyra nusišypsojo ir linksmai atsaké:

— Labai gerai. Aš kaip tik ir svajojau apie panašų šeimos židinį.

Po savaitės susilauké pirmojo svečio. Juos aplanké fabriko, kuriame dirbo ir pats Manuel, darbininkų prižiūrėtojas Reynaldo Bambarusso. Manuel savo svečiui pasiūlė vyno stiklinę, kurią Bambarusso, né nemirkteléjęs, vienu gurkšniu ištuštino.

— Kaip patinka vedusio gyvenimas? — paklausė Bambarusso.

— Gerai. Labai gerai, — atsaké Manuel, — tik, žinai, pragyvenimas labai brangus. Vestuvės sudaré daug išlaidų. Turėjau išsinuomuoti šį namuką. Trijų ménesių nuomą reikėjo pirmyn sumokėti. Be to, baldai, drabužiai... Pats supranti.

— Taip, taip, — kalbėjo Reynaldo, — matau, kad tau pinigų reikia. Nesivaržyk! Sakyk, kiek?

— Penkių šimtų užtektų, — liūdnai atsaké Manuel.

Bambarusso, nesakęs né žodžio, išsitraukė piniginę ir, atskaitęs penkis šimtus pesų, įteiké Manueliui.

— Nesiskubink grąžinti! Atiduosi, kada galėsi. Kas gi jau čia ir bebūtų, jei draugas draugui nepagelbėtų?!

Taip pasakęs, Reynaldo linksmai ištiesė ranką Manueliui bei jo žmonai ir išėjo.

— Geras tavo draugas! Galėsime atstumti pirmąsias bėdas, — kalbėjo patenkinta Elvyra.

— Taip, geras! Labai geras! — šiurkščiai atsaké Manuel ir, vaikščiodamas po kambarį, piktais žvilgsniais débčiojo į kampus.

— Ir ko tu čia dabar draskaisi? — liūdnai paklausė Elvyra.

— Manai, kad aš kvailas ir nieko nematau, — kalbėjo Manuel.

— Nesuprantu, ką tu čia dabar matai?

— Manai, kad aš nepastebėjau, kaip Reynaldo, jėjęs pro duris, ilgai tave sveikino. Už stalo sėdėdamas, visą laiką į tave meiliai žvilgčiojo. Paprašytas pinigų, tuojau sutiko paskolinti, — išmétinėjo Manuel.

— Juk tai tavo draugas! Tavo viršininkas darbe! Aš jo visai nepažįstu. Ir ką aš turiu bendro su tavo tuo Bambarusso? — karščiavosi jau ir Elvyra.

— Nieko bendro neturi! Šitokiems reikalams didelės pažinties nereikia. Dabar aš negaliu eiti į darbą ir tave vieną palikti. Pas tave gali jis ateiti.

— Tavo Bambarusso negali ateiti. Juk tu kartu su juo dirbi.

— Jei tu su Bambarusso galėjai meiliai kalbėti, tai gali ir su kitais panašiai elgtis. Eidamas į darbą, būsiu priverstas užrakinti duris, kad niekas negalėtų įeiti.

— Daryk, ką nori! Tik dėl Dievo meilės uždaryk burną! — nenorėdama ginčytis, piktai atsaké Elvyra.

Atsigulęs Manuel negaléjo užmigti. Visą naktį galvojo, kad, jam esant darbe, gali kas nors pas jo žmoną ateiti. Jei durys bus ir užrakintos, ji gali įsileisti pro langą.

— Elvyra, — kalbėjo Manuel, — rytoj, eidamas į darbą, spintoje aš užrakinsiu visus tavo drabužius ir paliksiu tau tik naktinį apsiaustą.

— Daryk, ką nori, tik palik mane ramybėje! — atkirto Elvyra.

— Ji ir su naktiniu apsiaustu gali ką nors įsileisti. Geriau būtų, jei aš ją pačią į spintą užrakinčiau, — galvojo Manuel.

— Elvyra, aš išeidamas tave užrakinsiu į spintą, — nedrąsiai pasaké Manuel.

— Jau kelis kartus tau sakiau, kad gali daryti, kaip tau patinka,— dar pikčiau atsaké Elvyra.

Manuel, gulėdamas lovoje, galvojo, kad duryse reikėtų įtaisyti kombinuotą užraktą. Jis tik vienas galėtų žinoti rakto paslaptį. Geriausiai būtų įtaisyti trijų pirmųjų alfabeto a b c raidžių kombinaciją. Bet kokia kvailybė! Juk taip lengva atspėti... Geriau įtaisyti žodžio „myliu" kombinaciją. Taip begalvodamas užmigo. Atsikėlęs padaré, kaip buvo galvojęs. Žmoną užrakino spintoje, langines uždaré iš vidaus, o duryse įtaisė automatišką užraktą, kurį buvo galima atidaryti žodžio „myliu" kombinacija.

Į darbą nuvažiavo gerokai pavėlavęs. Visą laiką galvojo apie spintoje užrakintą žmoną ir apie automatišką užraktą. Jam atrodė, kad žmonos meilužiai slankioja aplink jo namus, o Elvyra, būdama spintoje, jiems kalba:

— Mano mielas, kodėl nemégini atrakinti žodžio „myliu" kombinaciją?

Jam dabar atrodė, kad jis pasirinko labai kvailą kombniaciją. Tokiems vyrams žodis „myliu" labai lengva atspėti.

Grįždamas iš darbo, Manuel pastebėjo, kad jo namų pusėje rūksta dūmai. Kai jau buvo netoli, jis iššoko iš tramvajaus ir pradėjo bėgti namų pusėn. Taip, dūmai rūko iš jo namų. Prie namų stovėjo didelis kaimynų būrys, negalėdamas įeiti į vidų. Jis atsiminė spintoje užrakintą žmoną. Buvo géda prieš kaimynus. Greitai atidaręs duris, puolė į vidų. Iš spintos ištrauké pusiau apalpusią ir uždususią žmoną. Kaimynai subėgę užgesino jau su liepsna bepradedančias degti grindis. Mat, Manuel, išeidamas į darbą, numeté neužgesusią cigaretės nuorūką, kuri nukrito prie pat apipuvusių grindų skylės. Cigaretės nuorūka, pamažu degdama, įsismelké į skylės pakraštį, ir dūmai rūko beveik visą dieną.

Atsigavus žmonai, Manuel pradėjo jos atsiprašinėti, pažadėdamas daugiau taip kvailai nesielgti. Elvyra, nors ir nukentėjusi, buvo patenkinta, kad šis nelaimingas įvykis sutvarkys jų šeimos reikalus.

— Bet tu turi žinoti, — kalbėjo Manuel, — kad aš, išeidamas į darbą, stalčiuje užrakinsiu žadintuvą ir, jei tu nepasakysi tiksliai, kurią valandą, minutę ir sekundę skambėjo laikrodis, tai tarp mudviejų bus viskas baigta ir jokių reikalų tarp tavęs ir manęs negalės būti...

ENCIKLOPEDIJOS FONDAS LIETUVAI

Gyvename tokį metą, kada visos lietuvių dvasinės ir medžiaginės jėgos turi būti telkiamos kultūros vertybėms kurti. Lietuvių mokslas ir grožinės kūrybos apraiškos turi žengti drauge su mūsų visuomenine ir politine veikla. Visų lietuvių talka gali ir turi padaryti, kad šiandien ir rytoj mūsų mokslas ir kūryba ne tik laikytųsi pasiektoj aukštumoj, bet ir žengtų į priekį.

Laikraščiai ir knygos yra gerai išbandytas lietuvių kovos būdas už tautos laisvę, už savitą ir nepriklausomą lietuviškąjį žodį. Visų lietuviškų knygų didžioji knyga yra LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA. Jos pirmasis tomas neseniai išėjo iš spaudos, kaina 7.50 dolerių. Viso bus išleista apie 20 tomų. Į metus išeis 3 tomai. Malonu ją įsigyti: mes ja džiaugiamés ir didžiuojamés. Ne visos tautos, net ir savo laisvoj valstybėj, yra išleidusios enciklopedijas. Enciklopedija — tautos dvasinio lobyno rodiklis.

Lietuvių Enciklopedijos pirmojo tomo išleidimo proga, 1953 m. lapkričio 8 d. Bostono teisininkams iškėlus sumanymą įsteigti Enciklopedijos Fondą Lietuvai, kurio tikslas įgyti ir saugoti vieną tūkstantį (1000) Lietuvių Enciklopedijos komplektų iki bus galima juos parvežti nepriklausomon Lietuvon, kaipo laisvojo pasaulio lietuvių dovaną ilgai okupantų vargintai Tėvynei, rado didelį visuomenės pritarimą. Jau tą pačią dieną vienas bostonietis, pasivadinęs PAPRASTU PILIEČIU, per Bostono Rašytojų Klubą paaukojo tam Fondui 800 dolerių, o po vieną komplektą užsaké: baleto artisté T. Babuškinaité — Valstybės Teatrui, kun. St. J. Vembré — Šiaulių Vyrų gimnazijai, Bostono teisininkai — Teisingumo Ministerijai. Keliose darbovietėse jau susiorganizavo būreliai asmenų, kurie mokėdami į ménesį po nedidelę sumą, užsaké Fondui enciklopediją.

Mieli tautiečiai! Mes, žemiau pasirašę įvairių grupių, organizacijų bei pasauléžiūrų asmens, didžiai pritardami Enciklopedijos Fondo Lietuvai idėjai, kreipiamés į visus laisvojo pasaulio lietuvius ir kviečiame kiekvieną prisidėti pagal savo išgales įgyti nepriklausomai Lietuvai vieną tūkstantį Lietuvių Enciklopedijos komplektų.

Parodykime pasauliui, kad lietuvių tauta savo kultūra yra pirmaeilių tautų tarpe!

Užsakymus prašome siųsti šiuo adresu:

Enciklopedijos Fondas Lietuvai
366 W. Broadway
So. Boston 27, Mass., U. S. A.

EFL Valdyba:

Prel. Pr. Juras, Vyt. Čepas, J. J. Grigalius, A. Čaplikas, S. P. Shallna, J. Vembré, St. Santvaras, W. V. Šimkus ir K. Mockus.

EFL Taryba:

Vacl. Biržiška, Pr. Lembertas, B. Brazdžionis, J. Lola, J. Dačinskas, A. Matjoška, E. Gimbutienė, S. Michelsonas, Ch. J. Kalinauskas, St. Mockus, J. L. Kasmauskas, J. Sonda, J. Leimonas ir K. Šidlauskas.

EFL Revizijos Komisija:

St. Vaitkevičius, A. Juknevičius ir A. Banevičius.

O Š. m. Sausio 8 d. suėjo dešimt metų nuo min. Jurgio Baltrušaičio mirties. Ta proga kun. F. Jucevičius atlaiké mišias už a. a. Jurgio Baltrušaičio vėlę. Pamaldose dalyvavo prof. J. Baltrušaitis su šeima, Lietuvos atstovas Dr. Bačkis su žmona, pulk. Lanskoronskis ir vietos lietuvių kolonija. Popiet Lietuvos atstovas Dr. Bačkis savo ir Prancūzijos lietuvių vardu padėjo ant a. a. J. Baltrušaičio kapo Montrouge kapinėse gėlių puokštę su tautiniu kaspinu ir užrašu. Prie gėlių uždėjimo dalyvavo prof. Baltrušaičio visa šeima ir Prancūzijos lietuvių bendruomenės atstovai.

O VLIKo ir jo pirmininko adresas yra tas pats, būtent: (14b) Pfullingen, Goethestr. 16. Naujasis adresas yra tik Vykdomosios Tarybos su jos tarnybomis ir „Eltos", būtent — (14b) Reutlingen, Gartenstr. 5.

O Kaiserslauterne yra darbo kuopa, kurioje iš 200 vyrų yra 160 lietuvių. Jie turi savo kapelioną kun. B. Lubiną, turi knygyną su 300 tomų lietuviškų knygų, gauna laikraščių iš viso pasaulio kraštų. Kuopai vadovavo iki šiol kap. Berentas. Dalinyje yra ir 4 vokietukai, 1951 m. grįžę iš Lietuvos, yra ir vienas lietuvis, dar neseniai partizanavęs Lietuvos miškuose. Iš šios kuopos susirado vyrą viena vokietaitė, grįžusi neseniai iš Lietuvos ir per „E. Lietuvį" jieškojusi vyro lietuvio. Greitu laiku bus įvyviejų vestuvės. Visi vokiečiai dar prisimena lietuvius ir jų pagalbą ir sielojasi pavergtosios Lietuvos reikalais.

O Kolumbijos sostinės Bogotos lietuviai turi gerą vardą vietos gyventojų tarpe. Kolumbijos prezidentas lietuvį inž. archit. Adolfą Tylių buvo pakvietęs į Naujųjų Metų sutikimo balių, kuriame dalyvavo visi ministeriai ir kiti aukšti valdžios pareigūnai.

Montvideo lietuviai

SUSIRGO MIN. DR. K. GRAUŽINIS

Gruodžio 27 d. p. Ministras Dr. K. Graužinis Urugvajuje turėjo širdies priepuolį. Pakviestasis gydytojas pataré nedelsiant atsigulti lovon, laikytis visiškos ramybės ir nutraukti betkokį protinį ar fizinį veikimą. Véliau, padarius atitinkamas kardiografijas ir įrairius analizus, prirašė vaistus ir nustaté režimą, kuris, priklausomai nuo ligos, galės būti trumpesnis ar ilgesnis.

Apie įvykį buvo tuoj informuota Užsienių Reikalų Ministerija. Ant rytojaus p. Grunwald, Ceremonialo Direktorius, kartu su to Departamento valdininku p. Fabregat, pono Ur. Užsienių Reikalų Minitsro Dr. Pittaluga pavesti, atvyko į Pasiuntinybę pasiteirauti apie p. Ministerio Graužinio ligos eigą ir pareikšti linkėjimus greitai pasveikti. Tą pat vakarą dar skambino telefonu p. Mendez Rivas — Ceremonialo vicedirektorius.

Naujųjų Metų išvakarėse į Pasiuntinybę atsilanké pulk. J. Parrallada — Valstybės Prezidento Adjutantas, kuris Prezidento ir viso Consejo de Gobierno (Valstybės Tarybos) vardu teiravosi apie Lietuvos Ministro sveikatą ir linkėjo greitai pasveikti. Taip pat siūlė vyriausybės vardu visokeriopą paramą, kuri būtų reikalinga.

Šiuo metu dr. Graužinio sveikata geréja. Iki jo pasveikimo Pasiuntinybei vadovauti pavesta jos attaché p. Anatolijui Grišonui.

PAGERBIMO VAKARIENĖ K. ČIBIRUI

Didžiausiame Urugvajaus dienraštyje „El Dia" išėjus iš serijos „Melas ir tikrové Sovietų Sąjungoje" 200-tajam straipsniui, Ur. Liet. Bendruomené šių straipsnių autoriui p. Kazimierui Čibirui-Verax surengé pagerbimo vakarienę. Vakarienė buvo U. L. Kultūros Dr-jos patalpose. Joje dalyvavo kun. St. Grigaliūnas, kun. Vl. Mikalauskas S. J., p. p. Grišonai, Jusiai, Braziai, Zupkai, Kerpiškiai, Mesoniai, Lingės, Svečiuliai, Debesiené, Švicikiené, Trakimaité, Jazauskas, Mačanskas, Kaušinis, Derenčius, Vilkas, Valaika, Vydžius, Sčesnulevičius ir daug kitų.

Vakarienės metu kalbas pasaké U. L. B. pirm. kun. Grigaliūnas, p. Jazauskas, p. Zupkiené, p. Brazys ir ypatingai reikšmingai kalbėjo Liet. Pasiuntinybės sekretorius p. A. Grišonas, kuris nušvieté p. Čibiro nuopelnus Lietuvos vadavime. Į šias kalbas atsaké p. Kaz. Čibiras, papasakodamas sunkias aplinkybes kovoje dėl Lietuvos laisvės ir kartu kviesdamas visus kovoti už ją iki galutiniam Lietuvos nepriklausomybės laimėjimui.

Dalyvavęs

KALĖDOJIMAS

Atėjus Adventui, lietuviai kunigai pradėjo lankyti savo tautiečius, laimindami jų namus ir palikdami Kūčioms plotkelių. Beveik visur, su labai mažom išimtim, buvo maloniai priimti. Daugelis nuoširdžiai džiaugėsi sulaukę po tiek metų savo namuose malonaus svečio — lietuvio kunigo. Nežiūrint didelės propagandos nuolat varomos Urugvajuje lietuvių tarpe prieš kunigus ir prieš tikėjimą, lietuvis, apdovanotas sveiku, praktišku protu, sugeba atskirti tiesą nuo melo: visa komunistų propaganda paremta melu ir pasakaitėmis sunkiai prigyja lietuvių tarpe.

MISIJOS

Gruodžio mėn. 13 dieną Dr. Juozas Venckus S. J. pradėjo savaitines misijas lietuvių kolonijai. Prityręs pamokslininkas ir pasižymėjęs rašytojas, savo aiškiu, ramiu déstymu pritrauké daug klausytojų.

Sekmadienį, gruodžio 20 dieną, po piet misijos buvo užbaigtos procesija prie misijų kryžiaus, stovinčio prie neseniai pradėtos statyti lietuvių bažnytėlės. Procesijoje dalyvavo labai daug žmonių.

Gruodžio 23 dieną Dr. T. Juozas Venckus S. J. išskrido léktuvu į San Paulo padėti kun. P. Ragažinskui, kuris su dideliu pasiaukojimu darbuojasi lietuvių kolonijoje. T. Venckus pasiliks ten per visas savo atostogas. Grįš atgal į Montevideo prasidėjus mokslo metams. Reikia stebėtis T. Venckaus energija. Per visus mokslo metus, be daugybės paskaitų, kurias turėjo įvairiose aukštesnėse klasėse, parašė daug straipsnių į įvairius laikraščius, padėjo tiek lietuvių tiek vietinių tarpe apaštalavimo darbuose. Dabar, vietoj poilsio, išvažiavo patiems karščiams į Braziliją, norėdamas padėti kun. P. Ragažinskui pavargusiam nuo begalinio darbo ir rūpesčių lietuvių kolonijoje Sao Paulo mieste ir jo apylinkėse. Be to, ten visą laiką darys biologinius tyrinėjimus.

BENDROS KŪČIOS

Gražiausia ir jaukiausia metiné šventė Lietuvoje būdavo Kūčių vakaras ir Kalėdos. Susirinkę net iš tolimiausių vietų visi šeimos nariai kartu valgė Kūčių vakarienę, dalinosi plotkele, linkėdami vienas kitam džiaugsmo, laimės ir palaimos iš naujai gimusiojo Dieviško Kūdikio.

Šiemet, kaip ir praėjusiais metais, kelios šeimos ir keli viengungiai vyrai su kolonijos kapelionais valgė Kūčias kartu mokyklos salėje, kurią mielai užleido U. L. K. Draugija. Jaukiai praleistas vakaras bent truputį priminė gražiąsias Kalėdų šventes Tėvynėje. Bendra Dievo ir Tėvynės meilė sujungia geros valios žmones į vieną šeimą, kurioje vienas kitą myli ir vienas kitą užjaučia.

PIEMENĖLIŲ MIŠIOS

Dideliame po atviru, žvaigždėtu dangum Sta. Clara Kolegijos kieme, prie gražiai paruošto altoriaus, kolonijos kapelionas T. Vl. Mikalauskas S. J. laikė Piemenėlių Mišias. Kolonijos vyrų choras gražiai giedojo šv. Cecilijos Mišias ir Kalėdines giesmes. Šventei pritaikytą pamokslą pasaké T. Jonas Giedrys S. J.

URUGVAJAUS LIETUVIŲ KATALIKŲ VYRŲ CHORAS,

vadovaujamas diplom. audimo techniko Vytauto Dorelio, ne tik dažnai pajvairina ir pagrąžina lietuviškas pamaldas, bet pasirodo kartais ir kitose parapijose. Kalėdų dieną buvo užkviestas giedoti vienoje Montevideo bažnyčioje. Mūsų vyrai taip gražiai pasirodė, kad juos visi sveikino, sakydami, jog tokio „lujo" niekada ši bažnyčia néra mačiusi.

URUGVAJAUS LIETUVIAI VYČIAI

Neseniai susiorganizavusi katalikiško jaunimo grupė, pasivadinusi Lietuviais Vyčiais, parodo daug ir gražaus veiklumo. Praėjusius metus užbaigė ekskursija į gražiausias Urugvajaus vietas. Sekmadienio rytą (gruodžio 27 d.) du autobusai paliko miegančią sostinę ir pasuko gražiais keliais, papuoštais žaliuojančiais medžiais ir žydinčiais laukais. Skambios dainos ir skaidrus juokas iš 66 jaunų krūtinių liejosi pro atvirus autobusų langus.

Pan de Azucar miestely turėjo šv. Mišias, per kurias giedojo kalėdines giesmes lietuvių, lenkų ir vietine kalba. Mat, ekskursijoje dalyvavo ir keli jaunuoliai lenkai. Pasižiūrėję miestely dviračių lenktynių, pasuko prie paties Pan de Azucar kalno, vieno iš aukščiausių Urugvajaus kalnų. Keli pilni energijos jaunuoliai kaip véjas užléké į aukštą kalną. Veltui T. Kapelionas ragino sulėtinti žingsnį. Jaunysté nesiduoda stabdoma. Kalnas yra aukštas ir sunkiai užlipamas. Vienas, kitas visiškai privargęs, turėjo atsisakyti bent šį kartą pasiekti jo viršūnę. Kalno viršūnėje stovi didelis, 30 metrų aukščio kryžius. Jo viduje įtaisyti laiptai, kuriais galima pasiekti skersinius balkius su įtaisytais suolais, kur gali susésti koks 50 žmonių.

Popietį ekskursantai praleido Pyriapoly, besimaudydami jūroje, bevaikščiodami po mišką ir žaisdami gražioje sporto aikštėléje. Visi grįžo patenkinti ir linksmi vėlų vakarą namo.

Naujuosius Metus Urugvajaus Lietuviai Vyčiai pradėjo labai gražiai. Pirmą metų sekmadienį visi dalyvavo pamaldose ir daugelis iš jų priémė šv. Komuinją.

Po pietų suruošė gražų šeimyniską pobūvį, į kurį atsilanké ir daugelis svečių. Prie skanių užkandžių, kuriuos paruošė jaunos šeimininkės, ir puikaus vermouth'o skambėjo gražios lietuviškos dainos. Tą sekmadienio vakarą jaunimas praleido linksmai ir gražiai šokdamas ir dainuodamas. Linkime Urugvajaus Lietuviams Vyčiams gražios jaunystės ir laimingos ateitise.

URUGVAJAUS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Sausio ménesio 10 dieną turėjo gražų susirinkimą su įdomia paskaita, kurią skaité jauna ir veikli Montevideo Katalikių Moterų Draugijos darbuotoja. Tai buvo graži paskaita apie šeimos židinio jaukumo reikšmę vedusiųjų gyvenime. Po to visos dalyvės buvo pavaišintos vermouth'u su gausiais ir skaniais užkandžiais. Ta proga moterys įteiké p-niai Adėlei Grigai gražų auksinį kryželį, kaipo dovaną už jos darbą ir laiką, kurį ji paaaukojo išsiuvinėdama Draugijos véliavą.

NAUJA U. L. KULT. DRAUGIJOS VALDYBA

Sausio mėn. 10 dieną po piet buvo išrinkta nauja 1954-tiems metams Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos vadovybė. Pirmininku išrinktas **Antanas Brazys.** Be jo, valdybon išrinkti šie asmenys: Juozas Derenčius, Vytautas Dorelis, Stasys Godas, Julius Jazauskas, Bronius Steponis ir Mykolas Svečiulis.

ENCIKLOPEDIJOS FONDO LIETUVAI NUOSTATAI

1. Enciklopedijos Fondo Lietuvai tikslas yra įgyti tūkstantį Lietuvių Enciklopedijos komplektų nepriklausomai Lietuvai, kaipo laisvojo pasaulio lietuvių dovaną okupacijų išvargintai Tėvynei.

2. Fondą sudaro réméjai ir būreliai, kurie užprenumeruoja kalbamam tikslui bent vieną enciklopedijos komplektą.

3. Fondo réméjais gali būti pavieniai asmenys, klubai, organizacijos ir organizacijų padaliniai.

Réméjas, užprenumeravęs 2 ar 3 enciklopedijos komplektus, laikomas Fondo geradariu, užprenumeravęs 4 ar daugiau enciklopedijos komplektų, laikomas Fondo garbės réméju.

4. Fondo būrelį sudaro keli asmenys, kurie užprenumeruoja enciklopediją sutelktinėmis lėšomis.

Būreliai steigiami darbovietėse, kaimynystėje ir organizacijose, kur tik būrelio nariai turi progą dažnai susitikti.

Būrelis, užprenumeravęs 2 ar 3 enciklopedijos komplektus, laikomas būreliu-geradariu, užprenumeravęs 4 ar daugiau enciklopedijos komplektų, laikomas garbės būreliu.

5. Kas užprenumeruoja tam pačiam tikslui atskirus enciklopedijos tomus arba skiria šiaip vienkartinę auką, laikomas Fondo aukotoju.

6. Réméjai, būreliai ir aukotojai gali nurodyti įstaigą ar asmenį Lietuvoj, kuriai ar kuriam jie skiria savo prenumeruojamą ar nupirktą enciklopediją.

Kiekviename enciklopedijos tome Fondo valdyba įklijuoja Fondo ženklą — Ex Libris — su įrašu, jei réméjas, būrelis ar aukotojas tam neprieštarauja, kas, kam ir kada tą tomą paskyré.

Réméjams, būreliams ir aukotojams, kurių vardu nuperkamas enciklopedijos tomas, Fondo valdyba išduoda atitinkamą pažymėjimą.

7. Fondo valdyba pati ar per savo paskirtus įgaliotinius palaiko ryšius su visais Fondo réméjais, būreliais ir aukotojais.

8 Fondo valdyba už gautus iš réméjų, būrelių ar aukotojų pinigus tuoj pat perka išleistus enciklopedijos tomus, šiaip jau pinigus laiko atskiroje banko einamoj sąskaitoj, parenka vietą nupirktoms enciklopedijoms laikyti, prižiūri jų saugojimą, kasmet paruošia Fondo apyskaitą ir tvarko kitus Fondo reikalus.

9. Fondo revizijos komisija tikrina Fondo kasą, valdybos paruoštą apyskaitą ir kitą Fondo valdybos veiklą.

10. Fondo taryba kasmet renka Fondo valdybą ir Fondo revizijos komisiją, tvirtina Fondo metines apyskaitas, skelbia jas, kviečia naujus tarybos narius, keičia Fondo nuostatus ir prižiūri Fondo valdybos veiklą.

ŠŪVIS Į MĖNULĮ

Los Angeles baigtas statyti pabūklas, kurio konstruktoriai mano, kad jis galės nušauti iki ménulio. Pabūklo sviedinys maždaug trijų penų diametro, bet, susidūręs su ménuliu, galės išvystyti šviesą stipresnę už 10.000 arc. lempų. Šio pabūklo konstruktorius — Fritz Zwicky, 55 m., Bulgarijoje gimęs šveicaras, yra Kalifornijos Technologijos instituto astro-fizikos profesorius, pagarsėjęs, kaip vienas žymiausių specialistų šioje srityje.

Prof. Zwicky pranešė laikraštininkams, kad jo pabūklas yra baigtas, bet Amerikos vyriausybė atsisakiusi jam leisti jį panaudoti, nes iššovimas turįs būti atliktas už žemės atmosferos ribų, todėl laikomas perdaug rizikingu.

Ankstyvesnis profesoriaus bandymas — iššauti sviedinį į erdvę nuo pagrobto vokiečių V 2, 1945 m. nepavyko, nes sugedo iššovimo mechanizmas. Profesorius tikisi gauti leidimą kituose kraštuose. Bandymo tikslas grynai mokslinis. Zwicky tapo pasauline garsenybe 1937 metais, kai jis atrado taip vad. „Supernova" (milžiniškos sprogstančios žvaigždės). Savo pabūklo principui jis panaudojo Antrame Pasauliniame kare naudotų prieštankinių ginklų „bazooko" principą.

O Henriko Kačinsko trisdešimties metų scenos darbo jubiléjui paminėti Jurgis Blekaitis ruošia Cronino pjesės „Jupiteris juokiasi" pastatymą. Premjera, su jubiliatu vyriausioje roléje, žada įvykti dar šį ménesį New Yorke.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Sausio 7 d. miré **Vincas Kinderavičius.** Velionis buvo gimęs 1903 m. Pakalniškiuose, Lietuvoje. Argentinon atvyko 1929 m. Gyveno Traful 3462, N. Pompeya. Nuliūdime paliko žmoną, sūnų Vincą ir dukterį Eleną. Sausio 8 d. palaidotas Flores kapinėse.

Su "FLASH ELEKTRONIKU" fotografuoju sužieduotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir kitas šeimų bei organizacijų šventes. ORGANIZACIJŲ VEIKLOS NUOTRAUKAS VELTUI PATIEKIU PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVUI IR SPAUDAI. Atlieku visus foto darbus.

L. KANČAUSKAS,

c. Mendoza 2249, Avellaneda, (prieš lietuvių bažnyčią), Tel. 20 - 9027 nuo 16 iki 20 val.

KURIASI "LIETUVIŠKA KALIFORNIJA"

Dar galite geriausiomis sąlygomis įsigyti žemės sklypą prieš pat vaikų koloniją ir prieš pat ežerą.

Naudokitės proga veltui aplankyti Calamuchita. Daugiau žinių galite gauti pas įgaliotinį KAROLĮ DOBKEVIČIŲ, Tinogasta 4588, V. Devoto, arba jo vardu — Florida 248, II aukšt. Escritorio 24—25, Buenos Aires.

KRAUTUVĖ „NARUŠIS"
Maisto produktai, gérimai ir smulkios prekės; c. Unanue 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

* **MINKŠTU KĖDŽIU DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuviu, gimtadienio, sužiedotuviu, krikšto ir ivairiu švenčiu progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

RADIO TECHNIKAS V. RAMANAUSKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64-4154

* Moderniškų **BALDŲ ir SOFŲ** Fabrikas
SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS
Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1090)
4 de Junio

* **MOTERU GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Ivairiausiu madu šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metu praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

* **ČIUŽINIU, UŽUOLAIDU DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduodama bovelna, vilnos, ivairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. Antanas Šalčiūnas: Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires. T. E. 60-2784.

HORACIO CZOP
KIBIRŲ FABRIKAS
(Baldes y Canastos)
vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam smėliui.
ISLETA 3317, Valentin Alsina
T. E. 20 - 9790

Vytautas Sadžius Krištaponis, technikas konstruktorius ir atstovas Amerikos Parodoje Mendozoje.
Catamarca 370, Mendoza.
Tel. 12977

MAUDYKLĖS „KAUNAS"
sav. Vladas ir Konstancija Masiokai
Sūraus vandens maudyklės, karšti ir šalti užkandžiai, malonus patarnavimas.
Agua Salada.

LIETUVIAI, SAUGOKIT SAVO SVEIKATĄ,
dažnai pasitikrindami Rivadavia 3070, Bs. Aires., šlapumą, kraują, odos sutrikimus, virškinimą, skilvį, inkstus, reumatizmą, širdį, kvėpavimo organus, nervus, gerklę, nosį, ausis.
Gydytojai: Filippini, Aiello, Macchi, Morales.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Rivadavia 3070, Plaza Once, Bs. Aires

SVARBIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgiu pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnuja patys šeimininkai.

* **„LIETUVA"** Sav. V. Nalivaika. Dėl informaciju kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584.

* **„PENSION LITUANA"**, sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnu ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 17.

* **„ŽEMAITIJA".** Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* **CONDOR HOTEL,** Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

„LAIKO" SPAUSTUVĖ
pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, ivairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.
Kreiptis:
Mendoza 2280 Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027.

JUOZO ŠNIPO BATU DIRBTUVĖ ir Cigarečiu Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 - Avellaneda

MR V LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

Buenos Aires Avellaneda

ATVYKSTA SES. KAZIMIERIEČIŲ VIRŠININKĖ

Sausio 27 d. iš JAV-bių į Argentiną atvyksta Seserų Kazimieriečių generalinė Viršininkė Motina Marija Teofilė. Jos kelionės tikslas — atlikti Bažnyčios nuostatų reikalaujamą vizitaciją ir apžiūrėti darbus, kuriuos dirba Argentinoj gyvenančios Ses. Kazimierietės. Čia jos veda Aušros Vartų mokyklą.

Motina M. Teofilė yra gimusi Jungt. Amerikos Valstybėse, Mt. Carmel, Pa., mieste. Pradžios mokslus ėjo tame pačiame mieste, o vėliau Marywood seminarijoje ir kolegijoje Scranton, Pa., mieste. Aukštuosius mokslus yra studijavusi St. Louis ir De Paul universitetuose. Kad geriau susipažintų su lietuviškais reikalais, 1933-35 m. buvo nuvykusi į Lietuvą ir ten studijavo lituanistiką Vytauto Didžiojo universitete. Grįžusi į Š. Ameriką, savo vienuolijoje ėjo įvairias pareigas, ypač ilgai dirbo kaip inspektorė Ses. Kazimieriečių vedamose mokyklose. Nuo 1946 iki 1952 m. buvo generalinės Viršininkės padėjėja, o 1952 m. buvo išrinkta vyriausia visos Vienuolijos Viršininke.

Motina M. Teofilė yra parašiusi „Pratimų" knygą ir kitų mokykloms reikalingų lietuviškų vadovėlių. Pereitais metais jos iniciatyva buvo įsteigta Š. Amerikos Lietuvaičių Seselių Institutas, kuris rūpinasi suderinti lietuviškų dalykų mokymą seserų vedamose mokyklose.

Tokiai garbingai Viešniai lankantis pirmą kartą mūsų kolonijoje, tenka tik palinkėti geros darbuotės ir gerai pažinti mūsų kolonijos gyvenimą.

SKAITLINGAS A. L. B. SPORTO KLUBO „K O V A S" SUSIRINKIMAS

įvyko š. m. sausio mėn. 17 d. Lietuvių Parapijos skaitykloje. Susirinkimą atidaré „KOVO" pirm. inž. L. Stašaitis, pakviesdamas susirinkimui pirmininkauti J. Gliosą ir — sekretoriauti R. Vedegį. Buvusios valdybos vardu pranešimą padaré p. Stašaitis, nurodęs, kad ir sunkiose esamo gyvenimo sąlygose buvo stengiamasi propaguoti jaunimo tarpe sportinę idėją ir buvo gruodžio mėn. surengta didinga Pabaltijo tautų sporto šventė, kuri svetimtaučiams, mūsų kaimynams latviams ir estams padariusi gražaus įspūdžio.

Po gyvų diskusijų ir nuomonių pasikeitimo prieita susitarimo naująją v-bą rinkti iš 5 asmenų ir 2-jų kandidatų. Balsų dauguma į naująją v-bą išrinkta: pp. Kairelis, Bubnovas, Stašaitis, Petronaitis, Gliosas, Cepelevičius ir Jaunius. Valdyba pasiskirsté pareigomis sekančiai: pirm. — **dr. A. Kairelis**, vicepirm. — **J. Bubnovas**, sekr. — **Petronaitis**, iždininkas — **L. Stašaitis**, valdybos narys — **J. Gliosas**. Kandidatais liko — **E. Cepelevičius** ir **Z. Jaunius**.

Atskiras sporto sekcijas v-boje atstovaus — krepšiniui ir tinkliniui E. Cepelevičius, stalo tenisui — R. Vedegys, šachmatams — agr. A. Šantaras. Moterų sporto sekc. — p. Babronienė. Sporto rėmėjų ir mecenatų sekc. suorganizuoti išrinkti p. **J. Kanapinskas** ir **P. Vaitkevičius**. Kontrolės pareigas laikinai eis ALB CV iki vėliau šis reikalas bus atitinkamai vidaus statutu sutvarkytas. Vidaus sportininkų statutui paruošti susirinkimas išrinko keturių asmenų komisiją. Minėtas statutas bus paruoštas Arg. Liet. B-nės įstatų rėmuose.

Naujoji v-ba nutaré prašyti „Laiko" redaktorių skirti sporto skyriui savo laikraštyje vietos.

Tikimasi, kad graži ir sveika sporto idėja apims plačius mūsų jaunimo sluogsnius, atitrauks juos nuo asadų, tvankių restoranų ir šokių salių ir išves į tyrą orą, kur gamtos aplinkoj susitiks sporto rungtynėse su savu ir kitų tautų jaunimu.

MERGAIČIŲ ATOSTOGOS KORDOBOJE

Mergaičių atostogos p. p. Stankūnų padovanotoje viloje, Kordobos kalnuose, prasidės vasario 4 d. Visos užsirašiusios vasario 3 d. 15 val. turi susirinkti Aušros Vartų parapijos patalpose, iš kur tą pačią dieną išvyks atostogoms. Pinigus sumokėti reikia iki sausio 31 d.

O **M. ir S. Ivanauskai** iš Salta provincijos buvo atvykę pas pažįstamus į Buenos Aires. P. Ivanauskas Saltoje yra vieno cukraus nendrių plantacijų ir apdirbimo fabrikų savininko ūkvedis ir turi labai didelį pasitikėjimą. Ta proga aplanké „Laiko" redakciją ir spaustuvę bei pasidžiaugė šio laikraščio nuolat daroma pažanga. Paviešėję Bs. Aires apie pusantros savaitės, p. p. Ivanauskai išvyko dar į Kordobą.

Motina M. Teofilė

O **Kun. J. J. Jakaitis MIC**, Rosario marijonų viršininkas ir naujosios bažnyčios statytojas, buvo atvykęs į Buenos Aires patikrinti altorių ir statulų dirbimo. Paaiškėjo, kad visa energija ruošiamasi bažnyčios šventinimui, kuris bus vasario 28 d. Tikisi daug svečių ir iš mūsų kolonijos.

O **Kazimieras Stankūnas**, kuris yra padovanojęs lietuviškam jaunimui atostogų namą Kordobos kalnuose, šiomis dienomis lankėsi Buenos Aires. Iš čia savo automobiliu, kurį remontui buvo palikęs pas p. J. Sudnių, lydimas kun. J. Margio ir kun. V. Šimanskio, išvyko atgal į Villa del Dique.

O **U. ir P. Sakalauskai** savo sūnaus gimimo dienos proga sausio 9 d. surengé giminėms ir artimiesiems šaunią vakarienę. Vaišėms buvo atvykę svečių iš Berisso p. E. Sakalauskaitė ir Petras Mekšrūnai.

O **J. Čikštas** su šeima, S. Pocius ir p. Čepas su šeimomis atostogų išvyko į Rumipal, Sierras de Cordoba. Jie ten nuoširdžiai prisideda prie vaikų kolonijos geresnių atostogų. P. p. čikštas ir Pocius savo sūnus paliko su atostogaujančiais vaikais Villa del Dique.

O **Vytautas Adomtitis** įsitaisė savo namuose, José Cubas 4461, Buenos Aires, lydymo dirbtuvę ir turi gerą pasisekimą toje srityje.

O **J. Nakutis** ilgesniam poilsiui išvyko į Rumipal, Cierras de Cordoba, ir apsistojo savo nuosavoj viloje.

O **Adolfas Veselis** Temperley mieste pasistaté nuosavą namą ir šiomis dienomis su šeima išsikėlė ten gyventi.

PADĖKA

Villa Lugano Lietuvių Centro pirmininkui p. J. Mičiūdai ir Valdybai už dovanėles, kurias suteiké Kalėdų Senelis, nuoširdžiai dėkoju

A. Mikelionienė

ŠEIMOSE

NAUJA ŠEIMA

Sofija Gudonytė ir Liudvikas Vaitelis sausio 9 d. Aušros Vartų bažnyčioje su religinėmis apeigomis sukūré lietuvišką šeimos židinį. Santuokos liudininkais buvo Emilija Vaitelienė ir Juozas Adomonis. Tos pačios dienos vakare jaunavedžių tėvai giminėms ir draugams surengé jaukią vestuvių vakarienę.

PAKRIKŠTYTI LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Stela Elda Raubaitė, Onos Rosinaitės ir Vinco Raubų dukté, sausio 9 d. buvo pakrikštyta Aušros Vartų bažnyčioje. Krikšto tėvais buvo Vanda Navickaitė ir Alfonsas Rastenis.

O **Onos ir dr. Alfonso Kairelių** dukrelė Rasa, žaizdama prie eglutės užsidegė drabužius ir smarkiai nusidegino. Jau kuris laikas paguldyta ligoninėje — Instituto de los Quemados, Viamonte 2189, Bs. Aires. Tėvų, draugų ir gydytojų stropiai prižiūrima mergaitė pamažu pradeda jau sveikti.

O **Juozas Ališauskas** stipriai yra susirgęs ir yra paguldytas Lanus ligoninėje, O'Higgins 3545, Lanus. Jam padaryta radiografijos ir kraujo analyzai. Pamažu pradeda sveikti.

O **M. Deveikienė**, žinomo lietuvių kolonijos darbuotojo Zef. Juknevičiaus uošvė, buvo sunkiai susirgusi ir kėlė rūpesčio šeimai. Bet dabar, gydytojų ir šeimos stropiai prižiūrima, pradeda sveikti.

O **Antanas Paršelis** kuris laikas sirguliuoja ir gydosi namuose. Tikisi, kad fabrike dėl susilpnėjusios sveikatos bus pakeistas darbas.

O **P. Markauskienė** kuris laikas guli Evita ligoninėje, Lanus, ir laukia gana sunkios operacijos.

O **Kazimiero Šovinio** liga smarkiai pablogėjo ir jo šeimai kelia didelį susirūpinimą. Jis gyvena Aguirre 866, Villa Crespo.

O **M. Galeckienė** buvo gana stipriai susirgusi, bet stropioj šeimos priežiūroj baigia sveikti.

O **Vladė Marenholcienė** buvo susirgusi. Gydytojų prižiūrima gydosi namuose ir jau baigia sveikti.

ROSARIO

O **R. S. Peña ligoninėje** serga V. Šarkūnienė, P. Petruškevičienė ir A. Kaušakytė. Visoms ligonėms dvasinius patarnavimus suteiké kun. J. Duoba MIC.

O **R. L. Bendruomenės** naujos valdybos rinkimai įvyks tiktai kovo mėnesį, nes dabartinė valdyba tuo pačiu metu pereitais metais buvo išrinkta.

O **Naujas aukas** šv. Kazimiero bažnyčiai yra suteikę: Sr. **A. Barsanti**, buvęs Argentinos konsulas Lietuvoje — $ 1000; iš Rosario **Žvirgždų** šeima — $ 1000 ir **Marija Zabulienė** — $ 1.150. Tai vis gražios aukos, skirtos šv. Kazimiero garbei.

O **Į Kordobą** buvo išvykę M. Kalainienė su vaikais, V. Makauskas ir E. Makauskienė, o į Buenos Aires — S. Tičioniukas ir J. Rakutis.

O **Zaukų šeima** Kalėdų proga gavo gražią dovaną. P. Zaukus įtaisė modernišką elektrinį šaldytuvą. P. Zaukus visuomet uoliai prisideda ir prie lietuviškos veiklos.

O **O. ir J. Liutkevičiai** padidino savo namą, taip pat visą namą pagražino. J. Liutkevičius naujajai lietuvių parapijai yra paaukoję 6 savo darbo kėdes.

O **O. Papečkienė** įsitaisė mezgimo mašiną, kuri kainavo apie 20.000 p. Vyrui padedant, didesniąją dalį pinigų jau išsimokėjo. Dabar užsakymų megsti turi gana daug.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Naujajai spaustuvei ir „Laikui" aukojo šie nauji Rėmėjai:

$ 120: B. Mickevičius.
$ 70: S. Ivanauskas.
$ 60: A. Golokvoscius.
$ 50: B. Babickas.

Po $ 40: V. Deveikis, T. Mikalauskas ir A. Stasiulis.

$ 30: O. Šereikytė.

Po $ 20: J. Aviža, J. Bubnelienė, K. Galvelis, J. Karužas, V. Kuraitis, A. Kozeniauskas, A. Kunigėlytė, J. Kasparaitis, M. Kniaschikevich, M. Kuprevičius, E. Leimontas, A. Matulionis, P. Mikulevičius, V. Paseržinskas, A. Rastenis, P. Reivinskas, J. Savickas, B. Savinskas, E. Siminskas, E. Simanavičienė, L. Sruoga, S. Šiliūnas, V. Toliušytė, V. Vaitkevičiutė, J. Vinkšnelis ir E. Vaštarienė.

Po $ 10: S. Buzas, K. Baliukas, J. Brazas, I. Dailydė, J. Dambrauskas, P. Garška, V. Gogelis, J. Kanapinskas, A. Kareiva, P. Kazlauskas, E. Klisnerienė, P. Kuraitis, P. Mainonis, J. Mazulevičius, B. Mikšys, J. Navickas, J. Sabaliauskas, J. Stundžia, I. Šimkus, K. Švedas, E. Trubila, P. Vaišvila, A. Volskis ir P. Vinčiauskienė.

P. $ 5: J. Aviženis, K. Balinskienė, A. Černiauskienė ir A. Žukauskas.

Visiems Gerbiamiesiems Rėmėjams Spaustuvės Administracija ir „Laiko" Redakcija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL — Franqueo Pagado Concesión Nº 4289 — Tarifa Reducida Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

22 DE ENERO 1954 — VII METAI — Nr. 107

O **Naujojoje šv. Kazimiero** bažnyčioje bus daug dalykų tautiniais motyvais, pvz. prie didžiojo altoriaus bus Gedimino stulpai ir lietuviško stiliaus kryžius, iš lauko lietuviškas herbas ir šv. Kazimiero bareljefas.

O **Šiuo metu**, kaip ir kasmet, pas A. ir K. Kalainius buvo gražios vaišės. Vaišėse dalyvavo daug svečių.

O **B. J. Brizgys**, pasinaudodamas atostogomis, išvyko į Mendozos miestą. Ten kiek pasilsėjęs, vėl grįš prie savo vadovavimo salezietčių spaustuvei San Jose įstaigoje. Kalėdų metu jis buvo nuvykęs pas savo gimines ir draugus į Buenos Aires.

O **Jurgis Vajega** ir jo žmona rengiasi įtaisyti menišką šv. Kazimiero statulą. Tai bus antra auka, kuri kaštuos net iki 3.500 pesų. Kur yra noro, ten atsiranda ir pasiaukojimas.

O **O. Liutkevičienė** ir K. Tičioniukienė renka aukas, norėdamos įtaisyti naujas drobules didžiajam altoriui, skirtas šv. Kazimiero garbei. Pagal paskutinias žinias jau yra surinkta netoli $ 1.000.

O **J. Saračinskienė** augina gražią eglaitę, kuri yra skirta papuošti naująją bažnyčią, kuri greitu laiku bus pašventinta.

KORDOBA

O **Kordobos lietuviai** pasigenda lietuviškų pamaldų. Kai Ascochingoje buvo kun. A. Valiuška, didesnių švenčių proga visuomet suruošdavo lietuviškas pamaldas su giesmėmis. Jam išvykus į Š. Ameriką, jaučiamas trūkumas. Tuo reiktų rimtai susirūpinti.

O **Komp. Vytautas Kerbelis** pereitų metų paskutinėmis dienomis atvyko iš Buenos Aires ir mano ilgesniam laikui apsistoti Kordoboje. Kol jo žmona su vaikučiais atostogauja Kordobos kalnuose, jis laikinai apsistojo pas p. p. Bendinskus. Tačiau ir per tą trumpą laiką jau spėjo sudaryti choro užuomazgą. Sveikiname!

O **S. L. A. 6 sk. ir „Neptūno" Draugija** parsirinko 1954 metams valdybas. „Neptūno" Dr-jos pirmininku perrinktas tas pats **Antanas Mogila**, valdyba su mažomis išimtimis liko ta pati. S. L. A. 6 sk. valdyba visiškai perrinkta. Dabar valdyba yra tokios sudėties: pirm. **P. Meilutis**, vicepirm. **Dr. A. Zotovas**, sekr. **Ant. Janulis**, sekr. pad. **A. Zotovienė**, iždininkas **Kaz. Sadukas** (t.), Revizijos kom. sudaro: **Dr. J. Kuncaitis**, **J. Tumosa** ir **Kaz. Bražiūnas**. Ligonių lankytoja **V. Bendinskienė**. Valdyboms sėkmingos darbuotės.

O **P. J. Murinaitė Šimoliūnienė** su sūneliais Juozu ir Romualdu ir O. Bendinskaitė atostogavo p. p. Bukauskų namuose, Villa del Dique, Kordobos kalnuose.

O **P. J. Kuncaitienė** su dukromis ir sūneliu dviejų savaičių atostogas praleido p. p. Graužinių ūkyje „Dainavoje".

O **P. L. Petravičienė** su dukrele Laimute ir savo motina p. A. Mackevičiene iš Buenos Aires buvo atvykusios pas p. p. Aldoną ir dr. A. Zotovus. Paskiau visos išvyko atostogauti į Rumipal pas p. Palšį. Naujus Metus sutikti grįžo pas susivienijimiečius. O atostogas baigti išvyko į Las Jarillas pas p. p. Taraškus. Naujiems Metams trumpoms atostogoms buvo iš Buenos Aires atvykęs ir p. Al. Petravičius.

O **Meilučių sūnus Eduardas** ir Staugaičių sūnus Jonas atostogas leidžia p. p. Stankūnų padovanotoje viloje Villa del Dique kartu su iš Buenos Aires atvykusiais vaikučiais.

O **Pijus Gudelevičius**, „Laiko" atstovas, lanké šio laikraščio prenumeratorius. Bet dėl laiko stokos nesuspėjo visus skaitytojus aplankyti. **M. B.**

BERISSO

O **Villa Lugano Lietuvių Centro** vaidintojų būrelis sausio 23 d., šeštadienį, atvyksta į Berisso ir suvaidins „Mindaugo" Dr-jos patalpose komediją „Aš ne aš". Taip pat atvyks ir p. Ant. Mikelionienės vadovaujama Jaunųjų Tautinių Šokių grupė, kuri pašoks tautinių šokių.

O **Kostas Mikelaitis**, kuris stato valdžios žinioje esantiems žibalo apdirbimo fabrikams sandėlius (tankes) prie Neuquen, buvo grįžęs aplankyti savo šeimą. Sausio 9 d. su savo dalininkais padaré vakarienę — asado savo artimiesiems. Kelias dienas paviešėjęs pas savo šeimą, aplankęs savo pusbrolio p. P. Sakalausko ir kitų giminių šeimas Bs. Aires, vėl kartu su vyriausiu sūnumi Rikardu išvyko tęsti savo darbų. Jo žmona p. S. Mikelaitienė su jauniausiuoju sūnumi išvyko atostogų į Kordobos kalnus.

O **Vincas Stundžia**, „Mindaugo" Dr-jos vicepirmininkas, kuris laikas sirguliuoja. Gydytojų prižiūrimas sveiksta ir tikisi greit vėl įsijungti į visus darbus.

VISIEMS BERISSO, AVELLANEDOS, LANUS TEMPERLEY ir SOSTINĖS LIETUVIAMS

SAUSIO 31 d., SEKMADIENĮ, **P U N T A L A R A** VIETOVĖJE pirmą kartą rengiama

LIETUVIŠKA GEGUŽINĖ

Gegužinę rengia MINDAUGO DR-JOS JAUNIMAS.

Prieš Rotonda, kur sukasi visi autobusai, gatvė RIO DE LA PLATA, 70 metrų nuo vandens kelias bus pažymėtas lietuviškais ženklais.

Pradžia 8 val. ryto, tęsis iki 21 val. vakaro. Atvykusiems bus šie patogumai:

1) **1.700 metrų rezervuota vieta. Veiks bufetas.**
2) **P. S. Duiksnio vasarnamy bus persirengimo vieta; moterims ir vyrams atskirai.**
3) **Važiuojantiems reikia atsivežti savo valgį. Vandens ir ugnies bus visiems pakankamai.**
4) **Lietuviams ir jų draugams įėjimas veltui.**

Berisiečiams nuvažiuoti ir grįžti bus autobusai iš „Mindaugo" Dr-jos patalpos. Kreiptis į Dr-ją, Napoles 4260.

Svečiams iš Buenos Aires ir Eva Peron galima važiuoti nuo Plaza Italia, iš kur eina autobusai 7 ir 14. Iš Nr. 7 reikia Ensanadoje persėsti į kitą, o 14 važiuoja iki pat vietos.

Iš geležinkelio stoties aut. 75 veža iki pat vietos. Traukinia išeina: 6,55; 7,26; 8,54; 12,51; 15,33; 19,33 val. Nuo Punta Lara stoties iki gegužinės yra 15 kvadrų.

Į šią „Mindaugo" Dr-jos jaunimo rengiamą GEGUŽINĘ kviečiame visas lietuvių organizacijas ir visus lietuvius bendrai pasilinksminti ir geriau susipažinti.

RENGIMO KOMISIJA